

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

**Kiadóhivatal:**

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

# MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, lemeretterjesztő és szépirodalmi hetilap. Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.

Fél évre . . . . . 4 kor.

Negyed évre . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilttér petitaóra 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:  
**ZRINYI KÁROLY.**

Főszerkesztő:  
**MARGITAI JÓZSEF.**

Kiadó és lapkiadójának:  
**STRAUSZ SÁNDOR.**

## Mikor lesz vége?

Időszerinti meghatározást, pontos dátumot erre a kérdésre válaszul az értelmes olvasó ne várjon. Nem egy fordulatól, hanem a fordulatok tömegétől függ a döntés, mert nem egy hadsereg áll egy másikkal szemben, hanem csaknem egy tucat állja a harcot és lehet állítani, hogy az egész földkerekségen alig létezik kultúrország, mely a háboruban többé-kevésbé érdekelve nem volna és az ezidőszerinti még semleges államok, sőt még azok is, melyek öszintén el vannak lökélve, hogy semlegességüket mindvégig megőrizték, közvetve bár, de mégis érzik a háboru hol kedvező, hol kedvezőtlen hatásait. Ahol az óriási érdekelletékeknek ily sokaságát kell a bekövetkezendő békekötésnek megoldani, ott megbízható időszerinti következtetést a háboru befejezésére vonni nem lehet.

Tekintve, hogy sok millió katona áll minden oldalon harcban, egyelőre meg kell elégednünk annak a tételnek a megállapításával, hogy győzelem csak az, melyet az ellenség is annak ismer el. De látjuk, hogy az ellenség által is elismert győzelmek hosszú sorozata sem hozza meg a döntést — a régi háboruk jelszava: a »döntő győzelem« tehát ebben a háboruban, eddig legalább, érvényre nem juthatott, s nem látszik lehetetlennek, hogy régi érteleme szerint vett »döntő győzelem« egyáltalán nem fog következni; nem lesz egyik oldalon sem oly győzelem, melyről állítani lehetne, hogy a háborut eldöntötte volna. De a győzelmi sorozat befejezéséül lesz igenis egy győzelem, mely után az ellenség akarva-nem akarva kénytelen lesz bevallani, hogy immár legyűrték, tovább küzdeni nem képes — megadja magát, vagyis a győzelmünk, mint győzelmeink sorozatának legutolsója után végre be fog következni a döntés.

De a egyes győzelem nem alkalmas a döntésre: ebből önként következnek, hogy a győzelem reményére csak az a fél jogosult, aki állandóan győz, aki egy győzelmet a másikra halmozva végre elér a győzelmek sorozatának ama befejező pontjához, amelyen túl már a háboru folytatása feleslegessé válik.

Ha ellenségeink saját érdekeiket helyesen akarnák felfogni, ha népeik képesek volnának a tényleg már most meglevő helyzetnek elfogulatlan megítélésére és ennek következtében belátnák, hogy most már minden áldozatuk hiabavaló, a rengeteg véráldozatnak most már semmi értelme nincs és legfeljebb azt eredményezheti, hogy nekik még kedvezőtlenebb békefeltételekhez vezetessen: úgy — bátran mondhatjuk — győzelmeink ezt a felfogást már rég megérteltették. S ne higgyük, hogy az ellenség vezérei ezt nem épp oly jól tudják, mint mi magunk. Ha mégsem akarják ebből le-

vonni a konzekvenciákat, ez csak azért van, mert nem akarják a vezetett háboru ódiomát vállalni és honfitársaik hetakombái árán óhajtnák biztosítani saját veszélyeztetett életüket.

Ámde, ha világtörténelem nem is ömer akkora háborut, mint a mostani, ha régi háboruk elveit csak kötvé is lehet alkalmazni a mostanira: a történelem alapigazságait ez a mai háboru sem döntheti halomra. S a történelem igazolja, hogy minden lelketlenségnek van határa. Amikor egyszer győzelmeink sora annyira megnyúlik, hogy azt többé semmiféle hazugsággal, semmiféle ámitással és főleg semmiféle hiu remény élesztgetésével megrövidíteni nem lehet és amikor egyszer az ellenséges népek, közülük első sorban az életüket kockáztató katonák, belátnák, hogy — nincs tovább, hogy minden további védekezés csak a teljes megsemmisülés elé kergeti őket: akkor a vezérek szava elhangzik a pusztába — a demoralizáció förtelme elpusztítja a harci kedvet és nincs az az injekció, amellyel bátorságot lehetne oltani a megvert hadakba.

Valami hasonlót látunk már a muszka hadseregben. Ott egy nagyszerű pózzal a végleg lelohadt lelkesedést akarják újból feléleszteni: maga a cár áll hadseregeinek élére. A hónapok óta csufos vereségeket szenvedő orosz armáda ezentel a cár hadvezérei talantumára van bízva. Ez talán alkalmas lehetne arra, hogy a katonák bátorságát, hősiességét fokozza, de más kérdés, vajjon ez az — egyelőre csak feltételezett — hősiesség elegendő-e arra, hogy a több felé szétvert orosz hadakban megteremtse azt a rendet, azt a támadó képességet, melylyel a döntéshez szükséges győzelmi sorozatot el lehet érni.

Hogy az antánt, melynek legnagyobb erőssége Oroszország, maga is kételkedik ebben, bizonyítja a háboru elején támasztott igényeinek tetemes leszállítása. Vezető férfiai már nem beszélnek arról, hogy letipornak bennünket, meglegednének a status quo ante helyreállításával és néhány sokat mondó, tényleg azonban keveset érő engedménnyel, melyek lehetővé teunék, hogy megtévesztett honfitársaiknak port hinthessenek a szemükbe és elhitethetnék velök, hogy győztek.

Ezek után mindenki kitalálhatja, hogy — bár a pontos dátumot nem tudhatjuk — mégsem lehet messze az az idő, mikor nem az ellenséges vezérferfiak bevallása a csatavesztésről, hanem a hadihelyzet kényszerűsége fogja meghozni a békét, melynek feltételeit mi fogjuk diktálni, — már nincs messze az az idő, amikor az ellenség kezéből ki fogjuk verni azokat a fegyvereket, melyekkel még eszeveszetten védekeznek: a papirgyőzelmeket, a szépen csillogó, beváltásra soha nem kerülő offenzivaigéreteket,

sőt még a humoros meteorológiai jelentéseknek sem fogunk megkegyelmezni.

## KÜLÖNFÉLÉK.

### Dalok.

*Zuhogó esőben jártam te utánad  
S mindig vihar szüntig időztem el nálad  
Együtt néztük mindig az ég borborgását  
Ami eltemette szívem dobogását.*

*Pedig az odabenn erősen viharzott,  
A szemem könnye meg zápként patakzott,  
Mióta enyém vagy, nincs vihar szívemben  
Uzsom a boldogság szivárvány színében.*

**Zombory Gyula.**

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi m. kir. miniszter Scossa Dezső volt zalavármegyei kir. tanfelügyelőt Trencsén vármegye tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Hősi halál.** A harctéren elesett ismerőseinknek száma ismét szaporodott. Antal Márton okl. tanító int. n. az ujjabbáldozat, aki a napokban az északi harctéren az előtte levágódott srappell idézte szívrepedés következtében hősi halált halt. Antal Márton a csáktornyai áll. tanítóképzőintézetnek egy éven át szorgalmas, ambiciózus nevelője volt s mint ilyen kedves emlékeket hagyott hátra az intézetben. Az ősi sorozások alkalmából mint 19 éves népfőlkelő teljesített hadiszolgálatot s hadapródí minőségben vett részt az oroszok elleni adáz küzdelmekben. Legyen áldott emlékezte!

— **Jegyzői tanfolyam.** A belügyminiszter elrendelte, hogy a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyamon az előadások szeptember 20 án megkezdődjenek. A tanfolyamon jelentkezők szeptember 25 ig vehetők fel. Miután a tanfolyammal kapcsolatos internátust a háborus lefoglalás miatt megnyitni nem lehet, a belügyminiszter 28 jegyzőgyakornoknak havi 50—60 K tanulmányi segélyt adományozott.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Vöröskereszt egyesület csáktornyai fiók-egylete javára egy ismeretlen adakozó 12 K 60 f-t; a csáktornyai járási népségi (jóléti) bizottság javára Habus János alsópüsztafai lakos 250 K-t adományozott, mely adományokért ezuton is köszönetet nyilvánítanak.

— **Az üdítő állomáson elhelyezett perselyekben 124 K 53 f találtatott.** Fogadják a nemesszívü adakozók az elnökség köszönetét.

— **Tudnivalók az Orosz-Lengyelországgal való kereskedelmi forgalomról.** Orosz-Lengyelországgal okkupált részeivel a magyar ipar és kereskedelem üzleti összeköttetésekre törekszik. Az erre vonatkozó legfontosabb tudnivalókat a cs. és kir. katonai kormányosság németnyelvű füzetben külön kiadta. A füzet, melynek »Bestimmungen für den Handelsverkehr zwischen der öst.-ung. Mo-

narchie und dem Militär-Gouvernement Kielec» a címe, 1 K 06 f előzetes beküldése ellenében megkapható a következő helyen: Auskunftsstelle des k. u. k. Militär-gouvernements Kielec für Waren-Ein- und Ausfuhr Krakau, Gertrudygasse Nr. 12.

— **Az elpuzult kárpáti községek újraépítése.** A Kárpátok községeinek újraépítésére megindított akcióit a Soproni Ipar- és kereskedelmi kamara is támogatja. Multkorai kimutatásunk kiegészítésül megemlíttük, hogy a segélyezéshez a csáktornyai Muraközi Takarékpénztár s a Csáktornyaivideki Takarékpénztár is járultak 100—100 K-val.

— **Szabadságolják a fronton lévő katonákat.** A hadügyminiszter még július hó 15-én kiadott 45000 számú rendeletével módot nyújtott arra, hogy a legénységi állományban szolgáló alkalmazottak és köztisztviselők, ha egyhuzamban a háboru eleje óta szolgálnak és kíméletre szorulnak, az eddig felmentett tisztviselőkkel kicseréltesenek, most pedig elrendelte, hogy a fronton egyhuzamban a háboru eleje óta szolgáló legénység megfelelő turnusokban két-két hétre szabadságotassék. A rendelet, amely erőnknek újabb ragyogó dokumentuma, már az összes katonai parancsnokságokhoz megérkezett és a fronton levő csapatparancsnokok, most amint kedvező alkalom kínálkozik, a háboru eleje óta megszakítás nélkül szolgáló legénységet szabadságotolni fogják.

— **Öt száz halott tanító.** Új tanügyi újság jelent meg a lővárosban »Iskolák Újsága« címen. E lap szerkesztője már jóval a lap megjelenése előtt szorgalmasan gyűjtötte a hadbavonult tanárokat, tanítókat vonatkozó adatokat. Eddig több mint 500 tanár és tanító nevét gyűjtötte össze, akik hősi halált haltak. A mai számban meg is kezd a névsor közlését. Azonkívül nagyon sok fogoly, sebesült, hadbavonult nevét is közli a lap.

— **A hadiadó tárgyalása.** Az 1914 évi XLVI. törvények alapján kivetendő jövedelmi-adó (hadiadó) tárgyalása Zalaegerszegen f. évi szeptember hó 11-én kezdődött előreláthatólag el fog tartani október végéig. A tárgyalások az egész megyére Zalaegerszegen, a városháza nagytermében vasár- és ünnepnapot kivéve naponként reggeli fél 9 órakor kezdődnek. A Zalavármegye székhelyén alakított adófelosztó bizottság a következő: Elnöke: Mesterházy Jenő, alelnöke: Bartha László, rendes tagok: dr. Berger Béla, Csertán Károly, Malatinszky Ferenc, Fischer Pál, Pongor Henrik; pótagok: Elek Ernő, Grünhut Henrik, dr. Kaiser Emil, dr. Kreisler József, Schütz Sándor, Sélley Pál. Zalaegerszegen 243 adózóra tételelt javaslat, a lajstromok közszemlére kitétel végett a községi előjáróságoknak már kiküldettek. A lajstromok 8 napra lesznek közszemlére kitéve, s azokat ezen idő alatt mindenki megtekintheti és azokra nélatni észrevételeit minden adóköteles megteheti (azok is, akik bárhol fizetnek egyenes-adót). Ezek az észrevételek az adókövetés megkezdéséig írásban a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóságánál, utóbb pedig akár szóval, akár írásban Zalaegerszegen az e célból alakított adófelosztó bizottságnál terjeszthetők elő. Az aláírás nélkül benyújtott észrevételek a tárgyalás során figyelembe vételni nem fognak. A községi előjáróság, városban a városi adóhivatal vétiv mellett

értesíteni tartozik a lajstromban megnevezett adóköteles felet, ugy a terhére javaslatban hozott jövedelemadó összegéről, mint a tárgyalás határidejéről. Az illető adóköteles a tárgyaláson személyesen, avagy szabályszerű meghatalmazással ellátott megbízottja útján megjelenhet és ott érdekeit képviselheti. A bizottság határozatáról minden adózót írásban is értesíteni tartozik. A határozat ellen 15 napon belül a közigazgatási bíróságnál panasszal lehet élni. A panasznak azonban a végrehajtási eljárásra halasztó hatálya nincs. A tárgyalás a zalaegerszegi adóhivatali kerületben lakó adózókkal kezdődik. Szeptember 28—29-ig az alsólendvai (10 tétel), október 2-án a letenyei (8 tétel), október 4-6-ig a csáktornyai (14) s október 7-én a perlaki adóhivatal területén lakókat tárgyalják.

— **Levelezés orosz és szerb fogságba került katonáinkkal.** Félhivatalosan közlik: A közönség körében általános az a panasz, hogy az orosz és szerb hadifogságba jutott katonáink részére küldött levelek sok esetben nem jutnak el az érdekeltkei kezéikhez. Minthogy ennek oka egyedül és kizáróan abban van, hogy az orosz és a szerb katonai cenzura a nagyobb terjedelmű és nem egészen világos szövegezésű leveleket visszatartja és megsemmisíti, ajánlatos, hogy a hadifogságba jutott katonáinkhoz csak levelezőlapok intéztessenek s ezek szövege is lehetőleg rövid, világos és könnyen érthető legyen.

— **A tábori csomagforgalom.** A kereskedelmi miniszter jelenti: Jelenleg — összefoglalva az eddigi rendelkezéseket — a 8., 9., 10., 11., 14., 16., 17., 23., 27., 34., 39., 45., 46., 48., 51., 53., 55., 61., 65., 69., 70., 73., 76., 78., 81., 85., 88., 91., 93., 94., 95., 98., 104., 106., 109., 113., 116., 119., 129., 136., 145., 149., 150., 151., 153., 157., 164., 168., 169., 170., 176., 179., 180., 181., 186., 187., 188., 189., 191., 203., 207., 208., 210., 213., 214., 215., 216., 217., 218., 219., 220., 221., 222., 223., 224., 251., 252., 254., 300., 301., 302., 303., 304., 305., 306., 307., 308., 309., 310., 311., 312., 313., 314., 315., 316., 317., 318., 319., 320., 321., 322., 323., 324., 325., 326., 327., 328., 329., 350., 507., 600., 601., 602., 603., 604., 605., 606., 607., 608., 609., 610., 611., 612., 613., 614., 615. és 630. számú tábori postákhoz küldhetők áruminták.

— **A háború.** A mult héten az operációk lassabb tempóban történtek. Az oroszok ellenállása erélyesebb lett, mondhatni kétségbeejtő módon erőlködnek, hogy az új főhadvezér, a cár, feje köré dicsőszortút fonjanak azzal, hogy a szövetségesek előnyomulását megakasszák. Innen vannak a döntő jellegű küzdelmek a Szereth folyó védelmi vonalában. Ez az ellenállás azonban csak helyi jellegű sikereket érhet el, az általános győzelmes offenzívára hatással nem lehet. Mint ahogy nincs is. Mert azért a volhyniai várterületen zavartalanul operálnak a szövetségesek, a mocsarakon áthatoltak, minek máris kézzelfogható eredménye Rovnó kiürítése, majd Rovnó bevételre lesz. Keletgatiában sem jutott előbbre az orosz támadás, ugy látszik, az orosz akcióit sikerült megállítani. Ez mutatja, hogy harcoló csapataink ismét tért nyertek s előretolták állásaikat a Minszke vezető vasútvonal felé. Hindenburg sem pihen. A Fridrichstadti hídfő elfoglalása óta erélyesen

nyomul Dünaburg felé. Támogatják nagyfotosságú műveleteiben Mackensen és Lipót bajor herceg. — A francia hadszíntéren nagyobb tétőfogalás nem történt. Mégis jelenlény sikerről számolhatnak be, melyet a németek az Argonneokban elérték Maria Theresee erödművének elfoglalásával egyenahány kilométernyi arcvonal meghódítása után. — Az olasz harcszíntéren sincs különösebb eredmény. Az olaszoknak a lavarónei fensik, a tolemini hídfő s a lodinubi szoros ellen intézett támadásait fényes sikerrel megtörtük. Utóbbi alkalommal csapataink ellentámadása néhány ellenséges hadállás elfoglalásával végződött. — A Dardanellák-nál a törökök állandóan győznek. Az anatóliai ütközetek s a Sedil Bahrnál s Heliosfoknál lefolyt küzdelmek tanuskodnak a nagy veszteségekről s a hiábavaló erőlködésről az antánt részéről. — A Balkán-félszigeten a helyzet még nem tisztult. Az antant diplomáciájának iszonyú erőlködése miatt még mindig ingadoznak a balkán semleges államok.

— **Hadimenetrend a barcs—pécsi vonalon.** F. hó 10-én a barcs—pécsi államvasuti vonalon a polgári menetrend váltotta fel s így az arra utazóknak csak a korlátozott számú és még korlátozottabb menetsebességű polgári vonatok állanak rendelkezésére.

— **Hadifoglyok engedélyezésének újabb szabályozása.** A közös hadügyminiszter legújabb rendelete értelmében a hadifoglyoknak gazdasági munkára való kiadása egyszerűsítésére s az eljárás gyorsítása céljából az engedélyezés iránti kérelmek folyó évi szeptember hó 1-től kezdve ugy a községek, mint a magánosok részéről, tekintet nélkül a kérelmezett hadifoglyok számára, közvetlenül a pozsonyi I. számú cs. és kir. katonai parancsnoksághoz intézendők.

— **A harctérről hazatérők megvizsgálása.** Zalavármegye alispánja a belügyi kormányrendelet alapján rendeletet bocsátott ki a vármegyében, melyben föl hívja a járási főszolgabírákat, hatósági orvosokat, községi és körjegyzőket, hogy minden a harctérről a községbe érkező egyén orvosi vizsgálat alá veendő s a megérkezéstől számított öt napon át megfigyelés alatt tartandó.

— **Az iskolai beiratások eredménye.** A helybeli összes iskolákban a beiratások a mult héten befejezést nyertek. E szerint az áll. el. népisk. tanítóképző intézet első évfolyamába 41, a másodikba 31, a harmadikba 17, a negyedikbe 9 növendék iratkozott be. Katonai szolgálatot teljesít ezeken kívül 29 növendék. Az intézet gyakorlati iskolájának 27 (9, 6, 3, 3, 4, 2) tanulója van. — Az állami polgári fiú iskola öt osztályába 188 (57, 42, 47, 38, 6), a leányiskola négy osztályába 216 (58, 40, 40+39, 39) tanuló iratkozott be. — Az áll. elemi népiskolába beiratást nyert 246 (71, 62, 45, 53, 13, 2) fiú s 237 (56, 67, 65, 46, 2, 1) leány. Az iparostanonc iskolába 92 tanonc iratkozott be, kik közül a gazda katonai szolgálata miatt 28 tanonc az iskolalátogatás alól felmentelt. A csáktornyai iskolákba tehát összesen 1133 tanuló nyer oktatást.

— **Színészet.** Rácz Dezső társulata szép sikerekket, de a közönség csekély támogatása mellett töltötte be a hét estét. Szombaton és vasárnap Sibylt (operett) (vasárnap d. u. zónás előadás (Vörös ördögök),

kedden Zsuzsi kisasszonyt (operett), szerdán Lilít (operette), csütörtökön Tündérlaki lányokat (szinjáték) adták, teljes apparátussal. Az előadások precizek, a darabok kiállításai kifogástalan, a toalettek az igényeket kielégítők, az énekek szabatosak voltak. A nők közül különösen tetszeltek Rácz Dezsőné, Tömöri Annus mint énekesek, Nánássy Juliska, aki mint drámai erő és lársalgó zsenésző nagy gyakoroltsággal rendelkezik s azoknak a képességeknek a birtokában van, melyekkel a közönséget lebilincselni képes. Tömöri Annus, mint szubrett, élénkséggel, ügyes játékkal, csengő hangjával, fiatalágának elbájoló üdeségével sikereket arat s állandó kedvence a közönségnek. Parlagi Margit s Sárosi A. (Dinye riporter) is osztozkodnak a sikereken. A férfiak közül a héten is Virágh Lajos volt minden előadás központja, aki nemcsak játékaiban rutinirásával, de iskolázott, kellemes baritonjával általános elismerést aratott összes szerepeiben. Rácz Dezső igazgató s Hidassy Kálmán titkárnak is hálás szerepeik voltak, melyekben kiforrott színezetlentumuk esetről esetre érvényesítették. Földvári Imrénék, szerényebb szerepekben bár, de szintén voltak sikerei. Végül még ki kell emelnünk a rendezés precizitását s a korrektséget, melylyel Turay karmester az énekeket nagy gondtal betanítja. Ismételve hangoztatjuk, hogy a társulat a pártolást minden tekintetben megérdemli.

— **Állandó mozi.** A Csáktornyai Mozgósínházban (Rákóczi-utca) a mai előadások műsora a következő: A magas északi fjordok (lappföldi természeti felvétel); Két hazában (egy család története 4 felv.); Barátságos arcot kérek (vígj. 1 felv.).

— **A 43—50 éves mezőgazdák fölmentése és szabadságolása.** A napokban félfelmentés közlése jelent meg, amely tájékoztatást nyújt arra nézve, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó 43—50 éves népfelmentés közlése és szabadságolása körül milyen gyakorlat alakult ki. E közlés szerint földbirtokosok, bérlők és gazdatisztek fölmentésénél tekintetbe jön a gazdaság kiterjedése, üzemenek természete és az, hogy a gazdasági személyzetből hányan vonultak már be a katonasághoz és az otthonmaradt személyzet mennyiben elégséges a gazdaság vezetésére? A kisbirtokosok, földművesek fölmentésénél a családi viszony és főleg az a kérdés kerül mérlegelés alá, hogy van-e olyan családtag, aki a kisgazdaság vezetését elláthatja és a fölmentést kérő népfelmentés bevonulása miatt a kisgazdaság földje nincs-e kitéve annak a veszélynek, hogy megművelhetlen marad? Aki rendes főfoglalkozása mellett csak mellékesen foglalkozik gazdálkodással, az fölmentésre vagy szabadságolásra nem tarthat igényt. A gazdasági alkalmazottak közül a gőzekevezetők, a gépészek, a bogárnok, továbbá a szeszfőzők, a tehenészek (fejős gulyások), az erdőőrök, a béresgazdák, udvarbírók, különösen pedig azok, akik régebben szolgálnak, rendszerint fölmentetnek a bevonulás alól. A fölmentési kérelmet a főszofigabirónál, városokban a polgármesternél kell előterjeszteni, írásbellel és kellő bizonyítványokkal felszerelve. A kérvényhez csatolandók: a népfelmentési igazolványi lap másolata, a községi előjáróság bizonyítványa a folyamodó családi állapotáról és vagyoni helyzetéről. A telek-könyvi kivonat az előjárósági bizonyítvány-

nyal pótolható, a szolgálati szerződést, vagy cselédkönyvet sem szükséges csatolni. A kérvény a főispán útján, annak javaslatával a földmívelési miniszterhez kerül, aki vagy elutasítja, vagy az illetékes hadügyi vagy honvédelmi miniszterhez átteszi; a döntésről a folyamodó értesítést kap. A földmívelési minisztériumhoz közvetlenül intézett kérelem egyáltalában nem jön tekintetbe; tehát a folyamodók az előírt utat, saját érdekükben, tartásuk be.

— **Hogyan lehet levelet írni külföldre?** Mint a Budapesti Tudósító értesít, a kereskedelemügyi miniszter a katonai levéllel-ellenőrzés tárgyában rendeletet adott ki. A hirtelleg katonai ellenőrzésének érdekében a külföldre szóló levelezések eszerint az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve. A levél szövege a levélpapír (quvert) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jelfrások (gyors írás) nem használhatók. A soroknak tulsűrűn alkalmazása, ugyisintén a sorok fölé keresztbe más sorok átirása tilos. Üzleti levelezéseknél, ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalánál hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egyrétől papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyempapírral vagy más anyaggal bélelt borítékokat használni nem szabad.

— **A hadifoglyok ellenőrzéséről.** A poszonyi cs és kir. katonai parancsnokság, amely az egész ország területére meg van bízva a hadifogly munkáscsoportok kiadásával, értesítette az összes törvényhatóságokat, hogy a kiséró személyzet zsoldját a munkaadó tartozik kifizetni és az illető táborparancsnoksággal elszámolni. Valamennyi az arató munkánál levő foglynak katonai ruházatban kell lennie és csak katonai sapkát szabad hordania.

— **Nem lesz téli menetrend.** Az államasutak igazgatósága közli: A magyar királyi államasutak vonalán október hó 1-vel új menetrendet nem adnak ki, hanem az 1914. évi május hó 1-én életbeléptetett nyári menetrend a vonatok egy részének megszüntetésével továbbra is érvényben marad. A forgalomba maradó vonatokról egy kivonatos hirdetmény kerül kiadásra, mely csak a közeledő vonatok számait tartalmazza. E vonatok menetrendje az 1914. évi május hó 1-től érvényes menetrend-hirdetményekből vehetők ki.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oltó házi italokat csekély költséggel otthon készítenk. 100 liter házi italt (ananás, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvéttel. Őt adsnál egyet ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brűnn 618 sz. Morvaország).

— **Hova lehet táviratozni Galiciában?** Mint a Budapesti Tudósító jelenti, Galicia közelvező helyeivel a magántáviralforgalom megnyílt: Budowa, Bogumilawice, Brzesko, Ciekowce, Czuhow, Dabrowa, Álinik maryampolski, Gorlice, Gromnik, Grybów, Krynica, Lahowa, Lipnica muirowna, Muszyna, Okocim, Radlow, Tuchow, Wojnicz, Zabno

a. d. Zaborow, Zakliczyn és Zegiestow. A felsorolt helyekre tehát magántáviratok ismét küldhetők, illetve onnan érkezhetnek.

— A »Vasárnap Ujság« pompás felvételeket közöl a magyar hódoló küldöttség bécsi útjáról. Külön érdekesség Bayros Ferenc, a hírneves rajzolóművész nagy művészi erejű illusztrációi sorozata, amelyet egyenesen a Vasárnap Ujság számára készített. A többi képek válogatott harctéri felvételek, melyek egészen közelről mutatják be a háború jelenetét, szinte odaviszik a nézőt a harc-vonalba. Szépirodalmi olvasmányok: Laczkó Géza és Strug András regénye. Egyéb közlemények: Vasary Kolos arcképe és nekrológja s a rendes heti rovatok: — A »Vasárnap Ujság« előfizetési ára negyedévre öt korona, »Világkrónika«-val együtt hat korona. (Budapest, IV. ker., Egyetem-tulca 4.)

— **A felmentési folyamodványok bélyegmentesek.** A katonai felmentési kérvényeket és mellékleteket, amelyeket a folyamodó nem bélyegzett fel, eddig meg lehetett. Most a pénzügyminiszter meghagyta, hogy a beadványok és segédíratok letelezése mellőztessék, illetve hogy bélyeghiány miatt netán már felvett letelek alapján a királyi adóhivatalok bélyegilletékeket ne írjanak elő, s ily beadványok bélyeghiánya miatt előírt illeték-ek ellen benyújtott jogorvoslat esetén az illeték förlőrtessék.

— **Városi tisztviselők drágasági pótléka.** Besztercebánya város gazdasági bizottsága most tartott ülésén elhatározta, hogy a mult évi megtakarítások terhére tizezer koronát osztanak ki a városi tisztviselők, altisztek és szolgák között akként, hogy a 3000 koronán felüli javadalmazásnál a fizetés tíz százaléka, 3000 koronán aluli javadalmazásnál pedig a fizetés tizenöt százaléka adassék ki az alkalmazottaknak hadiségély címén.

## Felhívás.

A budapesti bolgár királyi főkonzulátus felhívja Magyarország területén tartózkodó összes macedon bolgárokat tizenöt éves-től negyvenöt éves korig, hogy azok akik a macedon adriáni (Drinápoly) önkéntes honvédség kötelékében szolgáltak három heti fegyvergyakorlatra haladéktalanul vonuljanak be ezredeikhez. Azon macedon bolgárokat tizenöt éves-től negyvenöt éves korig akik egyáltalában nem voltak katonák negyvenöt napig tartó kiképzésre tartoznak bevonulni. Ő naptár szerint szept. négy, új naptár szerint szept. 17-étől kezdve az összes macedon bolgárokat jelentkezzenek a budapesti bolgár királyi főkonzulátuson (VII. ker. István-út 63 sz.) útleveleik átvétele végett.

## Nyiltér.\*)

\*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

### ELJEGYZÉS.

Babics László honvédezásiós (Muravid)  
és  
Herman Irénke (Perlak)  
jegyesek.

1915. szeptember 18.

(Mindem külön értesítés helyett.)

**TÁBORI POSTADOBOK**  
**350 grammos küldeményekhez**  
**kaphatók Strausz Sándor könyv-**  
**kereskedésében Csáktornyan.**

**A tábori postadoboz ára 20 fillér.**

narchie und dem Militär-Gouvernement Kielce» a címe, 1 K 06 f előzetes beküldése ellenében megkapható a következő helyen: Auskunftsstelle des k. u. k. Militär-gouvernements Kielce für Waren-Ein- und Ausfuhr Krakau, Gertrudygasse Nr. 12.

— **Az elpusztult kárpáti községek újraépítése.** A Kárpátok községeknek újraépítésére megindított akcióit a Soproni Ipar- és kereskedelmi kamara is támogatja. Multkori kimutatásunk kiegészítésétől megemlíttük, hogy a segélyezéshez a csáktornyai Muraközi Takarékpénztár s a Csáktornyaivédeki Takarékpénztár is járultak 100—100 K-val.

— **Szabadságóják a fronton lévő katonák.** A hadügyminiszter még július hó 15-én kiadott 45000 számú rendeletével módot nyújtott arra, hogy a legénységi állományban szolgáló alkalmazottak és köztisztviselők, ha egyhuzamban a háború eleje óta szolgálnak és kíméletre szorulnak, az eddig felmentett tisztviselőkkel kiseréltésenek, most pedig elrendelte, hogy a fronton egyhuzamban a háború eleje óta szolgáló legénység megfelelő turnusokban két-két hétre szabadságoltassék. A rendelet, amely erőnknek újabb ragyogó dokumentuma, már az összes katonai parancsnokságokhoz megérkezett és a fronton levő csapatparancsnokok, most amint kedvező alkalom kínálkozik, a háború eleje óta megszakítás nélkül szolgáló legénységet szabadságolni fogják.

— **Ötáz halott tanító.** Új tanügyi újság jelent meg a lövárosban »Iskolák Újsága« címen. E lap szerkesztősége már jóval a lap megjelenése előtt szorgalmasan gyűjtötte a hadbavonult tanárokról, tanítókról vonatkozó adatokat. Eddig több mint 500 tanár és tanító nevét gyűjtötte össze, akik hősi halált haltak. A mai számban meg is kezd a névsor közlését. Azonkívül nagyon sok fogoly, sebesült, hadbavonult nevét is közli a lap.

— **A hadiadó tárgyalása.** Az 1914 évi XLVI. törvények alapján kivetendő jövedelmi-adó (hadiadó) tárgyalása Zala megyében f. évi szeptember hó 11-én kezdődött előreláthatólag el fog tartani október végéig. A tárgyalások az egész megyére Zalaegerszegen, a városháza nagyertermében vasár- és ünnepnapot kivéve naponta reggeli fél 9 órákor kezdődnek. A Zalavármegye székhelyén alakított adófelsőzlamlási bizottság a következő: Elnöke: Mesterházy Jenő, alelnöke: Bartha László, rendes tagok: dr. Berger Béla, Csertán Károly, Malatinszky Ferenc, Fischer Pál, Pongor Henrik; póttagok: Elek Ernő, Grünhut Henrik, dr. Kaiser Emil, dr. Kreisler József, Schütz Sándor, Sélley Pál. Zala megyében 243 adózóra tétélettel javaslat, a lajstromok közszemlére kitétel vételt a községi előjáróságoknak már kiküldettek. A lajstromok 8 napra lesznek közszemlére kitéve, s azokat ezen idő alatt mindenki megtekintheti és azokra nélni észrevételeit minden adóköteles megteheti, (azok is, akik bárhol fizetnek egyenes-adót). Ezek az észrevételek az adókövetés megkezdéséig írásban a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb pedig akár szóval, akár írásban Zalaegerszegen az e célból alakított adófelsőzlamlási-bizottságnál terjeszthetők elő. Az aláírás nélkül benyújtott észrevételek a tárgyalás során figyelembe vételni nem fognak. A községi előjáróság, városban a városi adóhivatal vétiv mellett

értesíteni tartozik a lajstromban megnevezett adóköteles felet, úgy a terhére javaslatban hozott jövedelemadó összegéről, mint a tárgyalás határidejéről. Az illető adóköteles a tárgyaláson személyesen, avagy szabályszerű meghatalmazással ellátott megbízottja úján megjelenhet és ott érdekeit képviselheti. A bizottság határozatáról minden adózót írásban is értesíteni tartozik. A határozat ellen 15 napon belül a közigazgatási bíróságnál panasszal lehet élni. A panasznak azonban a végrehajtási eljárásra halasztó hatálya nincsen. A tárgyalás a zalaegerszegi adóhivatali kerületben lakó adózókkal kezdődik. Szeptember 28—29 ig az alsólvendvai (10 tétel), október 2-án a letenyei (8 tétel), október 4-6-ig a csáktornyai (14) s október 7-én a perlaki adóhivatal területén lakókat tárgyalják.

— **Levelezés orosz és szerb fogságba került katonáinkkal.** Félhivatalosan közlik: A közönség körében általános az a panasz, hogy az orosz és szerb hadifogságba jutott katonáink részére küldött levelek sok esetben nem jutnak el az érdekeltek kezébe. Minthogy ennek oka egyedül és kizáróan abban van, hogy az orosz és a szerb katonai cenzura a nagyobb terjedelmű és nem egészen világos szövegezésű leveleket visszatartja és megsemmisíti, ajánlatos, hogy a hadifogságba jutott katonáinkhoz csak levelezőlapok intézessenek s ezek szövege is lehetőleg rövid, világos és könnyen érthető legyen.

— **A tábori csomagforgalom.** A kereskedelmi miniszter jelenti: Jelenleg — összefoglalva az eddigi rendelkezéseket — a 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 23, 27, 34, 39, 45, 46, 48, 51, 53, 55, 61, 65, 69, 70, 73, 76, 78, 81, 85, 88, 91, 93, 94, 95, 98, 104, 106, 109, 113, 116, 119, 129, 136, 145, 149, 150, 151, 153, 157, 164, 168, 169, 170, 176, 179, 180, 181, 186, 187, 188, 189, 191, 203, 207, 208, 210, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 251, 252, 254, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 350, 507, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615. és 630. számú tábori postákhoz küldhetők áruhinták.

— **A háború.** A mult héten az operációk lassabb tempóban történtek. Az oroszok ellenállása erősebb lett, mondhatni kétségbeesett módon erőlködnek, hogy az új főhadvezér, a cár, feje kőre dicsősorút fonjanak azzal, hogy a szövetségesek előnyomulását megakasszák. Innen vannak a döntő jellegű küzdelmek a Szereth folyó védelmi vonalában. Ez az ellenállás azonban csak helyi jellegű sikereket érhet el, az általános győzelmes offenzívára hatással nem lehet. Mint ahogy nincs is. Mert azért a volhyniai várterületen zavartalanul operálnak a szövetségesek, a mocsarakon áthatottak, minek máris kézzelfogható eredménye Rovnó kiürítése, majd Rovnó bevételé lesz. Keletgaliciában sem jutott előbbre az orosz támadás, úgy látszik, az orosz akciót sikerült megállítani. Ez mutatja, hogy harcoló csapataink ismét tért nyertek s előretolták állásaikat a Minszke vezető vasutvonal felé. Hindenburg sem pihen. A Fridrichstadti hídfő elfoglalása óta erőlyesen

nyomul Dünaburg felé. Támogatják nagyfonságú műveleteiben Mackensen és Lipót bajor herceg. — A francia hadszíntéren nagyobb terfoglalás nem történt. Mégis jelentékeny sikerről számolhatnak be, melyet a németek az Argonneokban elérték Maria Theresee erődjének elfoglalásával egyenahány kilométernyi arcvonal meghódítása után. — Az olasz harcszíntéren sincs különösebb eredmény. Az olaszoknak a lavarónei fensik, a tolmeini hídfő s a lodinubi szoros ellen intézett támadásait fényes sikerrel megtörtük. Utóbbi alkalommal csapataink ellentámadása néhány ellenséges hadállás elfoglalásával végződött. — A Dardanelláknál a törökök állandóan győznek. Az anatóliai ütközetek s a Sedil Bahrnál s Heliosfoknál lefolyt küzdelmek tanuskodnak a nagy veszteségekről s a hiábavaló erőlködésről az antánt részéről. — A Balkán-félszigeten a helyzet még nem tisztult. Az antant diplomáciájának iszonyú erőlködése miatt még mindig ingadoznak a balkán semleges államok.

— **Hadimenetrend a barcs—pécsi vonalon.** F. hó 10-én a barcs—pécsi államvasuti vonalon a polgári menetrend váltotta fel s így az arra utazóknak csak a korlátozott számú és még korlátozottabb menetbeségű polgári vonatok állanak rendelkezésére.

— **Hadifoglyok engedélyezésének újabb szabályozása.** A közös hadügyminiszter legújabb rendelete értelmében a hadifoglyok-nak gazdasági munkára való kiadása egyszerűsítésére s az eljárás gyorsítása céljából az engedélyezés iránti kérelmek folyó évi szeptember hó 1-től kezdve úgy a községek, mint a magánosok részéről, tekintet nélkül a kérelmezett hadifoglyok számára, közvetlenül a pozsonyi I. számú cs. és kir. katonai parancsnoksághoz intézendők.

— **A harctérről hazatérők megvizsgálása.** Zalavármegye alispánja a belügyi kormány rendelete alapján rendeletet bocsátott ki a vármegyében, melyben felhívja a járási főszolgabírákat, hatóságos orvosokat, községi és körjegyzőket, hogy minden a harctérről a községekbe érkező egyén orvosi vizsgálat alá veendő s a megérkezéstől számított öt napon át megfigyelés alatt tartandó.

— **Az iskolai beíratások eredménye.** A helybeli összes iskolákban a beíratások a mult héten befejeztét nyertek. E szerint az áll. el. népisk. tanítóképző intézet első évfolyamába 41, a másodikba 31, a harmadikba 17, a negyedikbe 9 növendék iratkozott be. Katonai szolgálatot teljesít ezeken kívül 29 növendék. Az intézet gyakorlati iskolájának 27 (9, 6, 3, 3, 4, 2) tanulója van. — Az állami polgári fiú iskola öt osztályába 188 (57, 42, 47, 38, 6), a leányiskola négy osztályába 216 (58, 40, 40+39, 39) tanuló iratkozott be. — Az áll. elemi népiskolába beíratást nyert 246 (71, 62, 45, 53, 13, 2) fiú s 237 (56, 67, 65, 46, 2, 1) leány. Az iparostanonc iskolába 92 tanonc iratkozott be, kik közül a gazda katonai szolgálatra miatt 28 tanonc az iskolátogatás alól felmentetett. A csáktornyai iskolákba tehát összesen 1133 tanuló nyer oktatást.

— **Színészet.** RácZ Dezső társulata szép sikerekkel, de a közönség csekély támogatása mellett töltötte be a hét estét. Szombaton és vasárnap Sibylt (operett) (vasárnap d. u. zónás előadás (Vörös ördögök),

kedden Zsuzsi kisasszonyt (operett), szerdán Lilit (operette), csütörtökön Tündérlaki lányokat (szinjáték) adták, teljes apparátussal. Az előadások precízek, a darabok kiállítása kifogástalan, a toalettek az igényeket kielégítők, az énekek szabatosak voltak. A nők közül különösen tetszeltek Rácz Dezsőné, Tömöri Annus mint énekesek, Nánássy Juliska, aki mint drámai erő és társalgó színésznő nagy gyakorlottsággal rendelkezik s azoknak a képességeknek a birtokában van, melyekkel a közönséget lebilincselni képes. Tömöri Annus, mint szubrett, élénkségével, ügyes játékaival, csengő hangjával, fiatalosságának elbájoló üdeségével sikereket arat s állandó kedvence a közönségnek. Parlagi Margit s Sárosi A. (Dinye riporter) is osztozkodnak a sikereken. A férfiak közül a héten is Virágh Lajos volt minden előadás központja, aki nemcsak játékának rutinirtságával, de iskolázott, kellemes barriortájával általános elismerést aratott összes szerepeiben. Rácz Dezső igazgató s Hidassy Kálmán titkárnak is hálás szerepek voltak, melyekben kiforrott színésztalentedumukat esetről esetre érvényesítették. Földvári Imrénének, szerényebb szerepekben bár, de szintén voltak sikerei. Végül még ki kell emelnünk a rendezés precizitását s a korrektséget, melylyel Turay karmeister az énekrészeket nagy gondnal betanítja. Ismételve hangoztatjuk, hogy a társulat a pártolást minden tekintetben megérdemli.

— **Állandó mozi.** A Csáktornyai Mozgósínházban (Rákóczi-utca) a mai előadások műsora a következő: A magas északi fjordok (lappföldi természeti felvétel); Két hazában (egy család története 4 felv.); Barátságos arcot kérek (vígj. 1 felv.).

— **A 43–50 éves mezőgazdák fölmentése és szabadságolása.** A napokban felhivatalos közlés jelent meg, amely tájékoztatást nyújt arra nézve, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó 43–50 éves népfelkelők fölmentése és szabadságolása körül milyen gyakorlat alakult ki. E közlés szerint földbírtokosok, bérlők és gazdatisztek fölmentésénél tekintetbe jön a gazdaság kiterjedése, üzemének természete és az, hogy a gazdasági személyzetből hányan vonultak már be a katonasághoz és az otthonmaradt személyzet mennyiben elégséges a gazdaság vezetésére? A kisbírtokosok, földművesek fölmentésénél a családi viszony és főleg az a kérdés kerül mérlegelés alá, hogy van-e olyan családtag, aki a kisgazdaság vezetését elláthatja és a fölmentést kérő népfelkelő bevonulása miatt a kisgazdaság földje nincs-e kitéve annak a veszélynek, hogy megműveletlenül maradjon? Aki rendes főfoglalkozása mellett csak mellékesen foglalkozik gazdálkodással, az fölmentésre vagy szabadságolásra nem tarthat igényt. A gazdasági alkalmazottak közül a gőzekevezetők, a gépészek, a bognárok, továbbá a szerszövőzők, a tehenészek (fejős gulyások), az erdőőrök, a bérsgazdák, udvarbírók, különösen pedig azok, akik régebben szolgálnak, rendszerint fölmentetnek a bevonulás alól. A fölmentési kérelmet a főszofigabirónál, városokban a polgármesternél kell előterjeszteni, írásbellel és kellő bizonyítványokkal felszerelve. A kérvényhez csatolandók: a népfelkelési igazolványi lap másolata, a községi előjárásigazolványi a folyamodó család állapotáról és vagyoni helyzetéről. A telekkönyvi kivonat az előjárásigazolvány-

nyal pótolható, a szolgálati szerződést, vagy cselédkönyvet sem szükséges csatolni. A kérvény a fősópnak utján, annak javaslatával a földművelési miniszterhez kerül, aki vagy elutasítja, vagy az illetékes hadügyi vagy honvédelmi miniszterhez átteszi; a döntésről a folyamodó értesítést kap. A földművelési minisztériumhoz közvetlenül intézett kérelem egyáltalában nem jön tekintetbe; tehát a folyamodók az előírt utat, saját érdekükben, tartásuk be.

— **Hogyan lehet levelet írni külföldre?** Mint a Budapesti Tudósító értesül, a kereskedelemügyi miniszter a katonai levéllélenőrzés tárgyában rendeletet adott ki. A hirozolgálat katonai ellenőrzésének érdekében a külföldre szóló levelezések eszerint az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve. A levél szövege a levélpapír (quart) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jelfrások (gyors írás) nem használhatók. A soroknak tulsűrű alkalmazása, ugyszintén a sorok fölé kereszthez más sorok átirása tilos. Üzleti levelezéseknél, ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalánál hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egyrétül papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyempapírral vagy más anyaggal bélelt borítékot használni nem szabad.

— **A hadifoglyok ellenőrzéséről.** A pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság, amely az egész ország területére meg van bízva a hadifogly munkáscsoportok kiadásával, értesítette az összes törvényhatóságokat, hogy a kiserő személyzet zsoldját a munkaadó tartozik kifizetni és az illető táborparancsnoksággal elszámolni. Valamennyi az arató munkánál levő fogolynek katonai ruházatban kell lennie és csak katonai sapkát szabad hordania.

— **Nem lesz téli menetrend.** Az államvasutak igazgatósága közli: A magyar királyi államvasutak vonalán október hó 1-vel új menetrendet nem adnak ki, hanem az 1914. évi május hó 1-én életbeléptetett nyári menetrend a vonatok egy részének megszüntetésével továbbra is érvényben marad. A forgalomba maradó vonatokról egy kivonatos hirdetmény kerül kiadásra, mely csak a közeledő vonatok számait tartalmazza. E vonatok menetrendje az 1914. évi május hó 1-től érvényes menetrend-hirdetményekből vehetők ki.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oltó házi italokat csekély költséggel otthon készítünk. 100 liter házi italt (ananás, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvéttel. Öt adagnál egyet ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brünn 618 sz. Morvaország).

— **Hova lehet táviratozni Galiciában?** Mint a Budapesti Tudósító jelenti, Galicia következő helyeivel a magántáviratforgalom megnyílt: Budowa, Bogumilawice, Brzesko, Cieszkowce, Czuhow, Dabrowa, Álinik marympolski, Gorlice, Gromnik, Grybów, Krinica, Lshowa, Lipnica murowna, Musznia, Okocim, Radlow, Tuchow, Wojnicz, Zabno

a. d. Zaborow, Zakliczyn és Zegiestów. A felsorolt helyekre tehát magántáviratok ismét küldhetők, illetve onnan érkezhettek.

— **A »Vasárnap Ujság«** pompás felvételeket közöl a magyar hódoló küldöttség bécsi útjáról. Külön érdekesség Bayros Ferencz, a hírneves rajzolóművész nagy művészi erejű illusztráció sorozata, amelyet egyenesen a Vasárnap Ujság számára készített. A többi képek válogatott harctéri felvételek, melyek egészen közről mutatják be a háború jelenetét, szinte odaviszik a nézőt a harc-vonalba. Szépirodalmi olvasmányok: Laczkó Géza és Strug András regénye. Egyéb közlemények: Vaszary Kólos arcképe és nekrológja s a rendes heti rovatok: — A »Vasárnap Ujság« előfizetési ára negyedévre öt korona, »Világkrónika«-val együtt hat korona. (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4.)

— **A felmentési folyamodványok bélyegmentesek.** A katonai felmentési kérvényeket és mellékleteket, amelyeket a folyamodó nem bélyegzett fel, eddig meg leteleztek. Most a pénzügyminiszter meghagyta, hogy a beadványok és segédiratok letelezése mellőztessék, illetve hogy bélyeghiány miatt netán már felvett leletek alapján a királyi adóhivatalok bélyegilletékeket ne írjanak elő, s ily beadványok bélyeghiánya miatt netán illeték ellen benyújtott jogorvoslat esetén az illeték töröltesse.

— **Városi tisztviselők drágasági pótléka.** Besztercebánya város gazdasági bizottsága most tartott ülésén elhatározta, hogy a múlt évi megtakarítások terhére tízezer koronát osztanak ki a városi tisztviselők, alisztek és szolgák között akként, hogy a 3000 koronán felüli javadalmazásnál a fizetés tíz százaléka, 3000 koronán aluli javadalmazásnál pedig a fizetés tizenöt százaléka adassék ki az alkalmazottaknak hadisegély címén.

## Felhívás.

A budapesti bolgár királyi főkonzulátus felhívja Magyarországot területén tartózkodó összes macedon bolgárokat tizennyolc éves-től negyvenöt éves korig, hogy azok akik a macedón adriáni (Drinápoly) önkéntes honvédség kötelékében szolgáltak három heti fegyvergyakorlatra haladéktalanul vonuljanak be ezredeikhez. Azon macedon bolgárok tizennyolc éves-től negyvenöt éves korig akik egyáltalában nem voltak katonák negyvenöt napig tartó kiképzésre tartoznak bevonulni. Ő naptár szerint szept. négy, új naptár szerint szept. 17-étől kezdve az összes macedon bolgárok jelentkezzenek a budapesti bolgár királyi főkonzulátuson (VII. ker. István-út 63 sz.) útleveleik átvételét végett.

## Nyilttér.\*)

\*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

### ELJEGYZÉS.

Babics László honvédszászlós (Muravid)  
és  
Herman Irénke (Periak)  
jegyzesek.

1915. szeptember 18.

(Minden külön értesítés helyett.)

**TÁBORI POSTADOBOZOK**  
350 grammos küldeményekhez  
kaphatók Strausz Sándor könyv-  
kereskedésében Csáktornyan.

A tábori postadoboz ára 20 fillér.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni, znanstveni i povučljivi list za puk  
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:

Na celo leto . . . . . 8 kor.  
Na pol leta . . . . . 4 kor.  
Na četvert leta . . . . 2 kor.  
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznanu se poleg pogodbe i ta računaju.

Odgovorni urednik:  
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:  
PATAKI VIKTOR I SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik  
STRAUSZ SANDOR.

# Talijanska sramota vu Sugana dolini.

Dogodjaji na bojnem polju. - Iz ruskoga sužanstva. Zeppelin bombardiraju Londona. - Rusi plašiju Bulgariu. - Proti Minsku. - Bregi iz talijanskih mrtvih. - Bulgaria proti Srbiji i Grčki.

## Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Vu prošlim tjednu su vu više mjestih velike bitke bile s rusom. Skom svaki den dobivamo glase od velikoga naredka naših i nemških vojnikov. Napriliko prošlu nedelju pod generala Hindenburga spadajući šeragi med Düna i Njemen zvanim potoku su od rusa odzeli 1800 vojnikov i 5 mašin-puskah. Pri Zelvianka zvanom mestu je vu naše sužanstvo došlo 17 ruskih oficirov i 1945 vojnikov. Pod zapovedništva Leopolda, bavarskoga hercega spadajuća vojska je pri Zelva zvanom mestu polovila 2759 rusov i odzela od njih 11 mašin-puskah.

Pri Tarnopolu je jeden mali del Galicije još vu ruskih rukah. Rusi su ovd s velikom silom navalili na našu vojsku, da si barem nekaj zadržju iz Galicije, od kud su pretirani bili. Tu su se 11-ga ovoga meseca naši nazaj potegnuti morali pred velikim ruskim šeregom, tak da su rusi odzeli od nas Dolzanka zvano selo. Ali našim su na pomoć došli honvėdi i nemški vojnici, pak su rusa iztirali iz Dolzanke. Tu je ruska vojska vno go izgubila.

Pri Zelvianki je nemška vojska 13 ga o. m. opet 3300, Leopolda bavarskoga hercega vojska pak opet 1000 rusov polovila. To tak ide svaki den.

Pri ruskoj vojski su oficiri vre tak pomenjkali, da budu i oni za oficire imenuvani, koji samo malo pisati i čitati znaju. Da jim jako zlo ide, to je videti moći i iz toga, da je ruski car glavno zapovedništvo odzel od svojega rođjaka Nikolajevića, pak je sam postal glavni zapovednik svojih šeragov. Car misli, da bu on već mogel napraviti vu taboru, kak Nikolajević. Ruski car je papa svih rushih i srbskih pravoslavnih, tojest iztočnih vėrovnikov. Ve, gda mu zlo ide, hoće si svojom vėrom pomoći, ali je zakasnul. Svigdi je bit i po celoj taborskoj liniji retirira pred našom i nemškom vojskom.

Znamenito je, da se je rus i srb vu najnovėših vremenah jeden s drugim posvadi. Rus je srdit na srba, ar neće Bugarsku-Macedoniju bulgarom nazaj dati, koju je ne na pravični način odzel srb od bugara. Srb pak se za to srdi na rusa, za-

kaj on to od njega potrebuje. Znati moramo, da rus zbog toga hoće, da bi bugar nazaj dobil od srba Bugarsku-Macedoniju, ar misli, da bu bugar s rusom držal, pak pomagal njemu. Ali bugar, grk i rumunj su liho, neće se niti jeden na Balkanu stanujući narod vu tabor pustiti, makar kak goder meša kartu diplomacija, tojest oni, koji veliku politiku delaju med izvanjskimi orsagi.

Od nemškoga cesara Vilmoša se čuje opet jedna lėpa misel, koju je nezdvajna izrazil pred jednim nemškim orsački ablegatom. Rekel je nemški cesar, da bude francuz na čisto prepal, ar je grėsnli narod.

— Niti mi ne smo svi dobri, — veli cesar Vilmoš — ali dobri hoćemo biti, za to nam pomaže gospodin Bog.

Septembra 11-ga vu noći je više luftbalonov, tojest zrakovlivo ober Londona glavnog varaša Englezke se pokazalo, iz kojih su nemci bombe doli metali na Londona. Bil je veliki strah vu tem varašu. Ognjogasci su drkali po vulicah, gde su bombe vužigale. Više hiž je počelo gorėti i vno go stanovnikov su zaklale i oranile bombe. Jedne novine pišuju, da su bombe i 95 puv zaklale, koji su po vulicah od straha drkali. Stanovniki su se vu pivnice skrili, da su se luftbatoni vu zraku pokazali.

Talijanom i ve tak ide, kak jim je do vėdza islo. Naši vojnici su na talijane i vu prošlim tjednu oštro navaljivali na suhoj zemlji, na morju i vu zraku. Poljeg Polazzo zvanom mestu su naši štuki na talijanske morske ladje strelali i više izmed njih pogodili i vtonuli. Pri Kastello zvanom mestu su talijani vu noći probali se približiti k našimi četami, ali su se morali nazaj obrnuti s velikimi zgubički.

Iz naših replanov su pri Görču bombe metali na talijane i med njimi vno go kvara napravili. Poljeg Tolmeina je takaj velika bitka bila s talijanom. Tu je sam jeden talijanski regiment jezero vojnikov zgubil. Pred našimi jarkami, vu kojimi su se naši zakopali, vre od dva tjedna toliko nepokopanih mrtvih talijanov leži, da veliku smrdljivost nije moći podnašati našim vojnikom. Tak se braniju naši, da si pod nos nekakvu spravu podvežuju.

Talijanski narod se je vre navoljil tabora, tojest zgubičke. To je iz toga videti, ar spise rezdeljuju med pukom, vu kojih se o tom govori, da bi pućanstvo potrebuval mir. Talijani su mislili, da bude za nekoliko tjednov kraj taboru, pak si nisu za svoje vojnike zimsku opravu napraviti dali. Talijani nisu vućni k zimi, ar pri njih se vu zimi ne kuri. Niti peći nemaju, ar vu najviše mjestih niti ne poznaju snega, tak je pri njih toplo. Talijanska vojska, koja vezda kre naše granice vujuje, nemre podnašati zimu, kak naši vojnici, koji su privćeti zimi. Ošobito pak nemre podnašati vu letnoj opravi, vu kojoj je počela s nami tabora. To bu dobro izgledalo, da budu talijani vu lėtnih opravah morali harćuvati s našom vojskom, koja zimске kepenjke, pak bunde ima.

## Talijanska sramota vu Sugana dolini.

Na tirolskim frontu jedna najvažneša pozicija je Sugana dolina, na ishodni granici Tirola. Vu mirnim vremenju glasovitno mjesto od svakojačke naravne lepote i od izvanrednoga bogatstva i lėpoga ploda, denes pak je važno poleg soldačke strategije, jerbo ako bi talijani vu ovu dolinu vdrli i zavzeli, odprta bi njim bila vrata vu od-snutrašnji orsag. Talijanske novine i službene prijave podjednoma sramotno glasiju, da talijanski šeragi, kak slavno napreduju vu ovi dolini. Koj pak tam putuje i pozna mesto, vidi da tam talijani, tojest vu Sugana dolini još nikaj su nē zadobili, neg naprotivno tri mesece drugo su nē tam delali, kak nezmerno krvi preljali za badav. Jedna sramota za drugom je tam postigne.

Talijani taki od početka su svelikom silom vdirali vu Sugana dolinu bez svakoga uspjeha. Kad su naši na granici poleg soldačke taktike nekoja sela iz praznili, jerbo nam je nē bilo potrebno ova sela zadržati i braniti, talijani svelikom krićom i larmum su ulazili vu obćine. S velikom paradom su skopali vun kamene, koji su granicu kazali i s celom aćčanostjom su je dalje nesli i opet zakopali. S vun toga pak su nē jeden mali koraćaj dalje došli. Tak

se bavljaju polentari. Kak su naši bez svake borbe ostavili nekoju selo, talijani tak su sve novine napunili s velikim bitkama, koje naravski oni su zabolili, kak da bi čeli svet ovdi se bil prehitli ili zrušili. Samo denes već sam talijanski narod neveruje takve bedastoče, francuzke i englezke novine pak se njim iz toga zori-voči smjeju i norca dēljaju. Tak je, francuzi i englezi već bolje poznaju našu i nemšku vojsku i nedaju se talijanom za nos voditi, koji ako jedno našu patrolu pretiraju, već od takvih bitkah pišeju, kakve sad vu Russiji trajaju. Da bi to tak bilo, bormes talijani bi već zdavnja vu Beč i Budimpešti bili.

Vu zavjetih občinah mrski se sponašaju talijani. koji toboš su za to sēm došli, da obraniju naroda od našega jarma, kak to oni na glas razglašuju. Zapovedniki s mirum plašiju naroda smrćom i kak se čuje ne ostaneju samo pri reči, neg sveršiju, kaj obećaju. Vuzižeju i robiju oni, koji kakti apostoli su došli sēm. Dēljaju pak to za to, da si srečbu zveršiju sbog toga, da su tirolčani tak verni svoji domovini i svojemu cesaru.

Zanemito je i to, da vnogi skočiju od talijanske soldačije k nam i tak veliju, da nečeju proti Austria-Magjarski vojvati, gde su tak dugo si kruha služili.

Vu Sugana dolini svi stanovnici su doma ostali i terpiju terplivno bojne nevole. Oduševno pomagaju svi našim vojnikom skim samo moreju. Jeden naš zapovednik je rekel jednomu novinaru :

— Kad dimo dojdete spišite vu novine, da vu mirnim vremenu svaki koj bude mogućen, naj pohodi ova mēsta, da barem s nekim zahvalimo siromašnomu narodu, za sve onu, kaj zanas i znami denes tak oduševno terpi.

Pravično pak se je to pripetilo vu Sugana dolini :

— Od početka iz Bassanove su došli talijani, naše patrolo pšzlivu su se nazat potegle i kad su to spazili s velikim veseljom su došli nekoji kilometer do Strignove. Ali odovut već nemoreju dalje. Kaj smo dobrovolno dali talijanom, to i denes imaju i nikaj više. Sve pozicije, koje smo od kraja imeli i denes je deržimo. Kaj talijanski vodja Cadorna javi i piše vu novine, to je jedna velika laž, jerbo ov nekoji kilometer bez svake bitke smo odpustili talijanom.

Strahovitno i čudno vojujeju ovdi naši. Negda slavne historije budo pisali od toga. Viteži rasteju ovdi. Napprimer jeden magjarski pisar, koj je kak prosti soldat svojojvolno se javil, nekaj takvoga je napravil, da je odmah lejtinant postal. Jedno grabu na mesece je branil s nekojim pajdašom proti celomu regimentu. S korom niti nēje zaveruvati, kak male čete čele talijanske serege zastaviju i nepustiju je niti jeden koracaj dalje. Na svakom mestu male čete čele serege s bijeju nazat. To pak već tri mesece traja.

Jedenput je jeden baka oknu sprožil i od ove ekspodacije tak su pobegli talijani, da više danov su nē ufali blizu dojt. Ne-koje su naši polovili i svi su tak povēdali, da za to su pobegli, jerbo su mislili, da četerdesetdva centimeterni štuk se je s glasil.

Denes već i talijanske novine pišeju, da za talijane hudo vrēme hodi i na mes-

to, da bi s bandum bili vu naše varaše utazili, niti s najveksmi stuki nemoreju. Za to sve pak tamošnjega naroda kriviju, za kojega su mislili, da svelikom paradom i s baklami budo čekali sloboditelja. Čekal pak je narod na bregah s kamenjom i puškami i nepusti vu svoju zemlju neprijatelja do zadnje kaple krvi.

Vu prošlim tjednu pustili su naši talijane do Roncegno kupelišća. Ali kad su se nasi skriti štuki na bregu oglasili, divjo su pobegli talijani i nezmerno mrtvih i pležeranih ostavili za sobom. Žalostno je samo to, da i Roncegno kupelišće je od strēlanja čuda terpelo. Kak se vidi naše pozicije vu Sugana dolini nēje moguće predrti i zavzeti. Čudnovito je to, kak naši braniju svoje pozicije. Sad opet samo stuki dēljaju, jerbo talijanom odišla je vola od šturme. Naši veselo čekaju talijane i uapre njim je zal, ako za kratko vrēme snēg opadne i oni vu miru budeju morali biti. Silom hočeju još jedenput barem na talijane vdrti, jerbo ako snēg zapadne onda već nebudu priliku imeli. Razmi se, da naši zapovedniki nedopustiju jim bez svakoga cilja krv prelēvati. S tēm tišiju bake, da talijani sami naj dojdeju do naših pozicijah, ako se ufaju. Nam nēje potrebno za njimi iti i dobre pozicije ostaviti.

Samo da i talijani već imaju tuliko pameti, pak se nečeju našim kazati, koji je tak strēlaju, kak na vadasiji zajce.

### Jesensko delo.

Još su nē gospodari pospravili iz polja letošnju letinu, već se briniti moraju, da pripraviju zemlju na kletu. Naj važneše delo pak je sad posejati jesensko pšenicu, jesensko žito i jesensko ječmen, ako hoćemo i kletu zetvu imeti i k tomu dobro zetvu.

Letos pri jesenskim poslu još više težakov nam bude falilo, kak nam je lanina jesen. Ako pak povero odideju svi oni, koje još domovina poziva na pomoć, onda za istino moremo reći, da samo starci, žene i deca ostanu doma, na njihova ramena se bude priložilo sve polsko delo.

Već vezda moramo računati na to i poleg toga s celom moćjom moramo se trisiti i žuriti, da jesenska sētva ne zaostane i da nam još oni na pomoć budeju, koji su doma zavezda i koji na skoroma morali budo oditi vojvati za domovinu i za sve svoje mile i za čelo svoje blagu. Morali pak budeju oditi, jerbo nišči sam sebi ne želi, da bi njegvi mili neprijatelju došli vu ruke, nišči si ne želi, da bi mo neprijatelj porobil njegvo blagu i požgal sva stanja.

Navadni su bili naši gospodari pod silje triput orati, denes vu ovim izvanrednim vremenu, dosta bude i dvaput orati i vu tak prepravlenu zemlju posejati jesensku sētvu. Ove dvē orali ako se po redo sveršiju i po dobrim vremenu, više bude valale, kak triput hudo s orati ili pak po hudim i zločestim vremenu tretjiput orati.

Sētva se negdi već augustuša zadnje dane počne, prinas navadno septembra meseca. Skim raneša je sētva, stēm bolje se more rezvijati, stēm bolje bude lopošnata i stēm leži preterpi zimu k tomu pak s ranešom sētvom i nekaj semena moremo prešparati.

Koj gospodar pak je za vremena svoje posejal, naj ide onomu na pomoć, koj je

još nē zvršil to, koj je vu sili, jerbo to je denes dužnost nē samo prama bližnjemo, neg dužnost je to i prama domovini. Svi za jednoga, jeden za sve. Ruka, ruku vmivle, obedvē obraza. To je denes takva isušna, svrho koje nesmemo se spozabiti. Jeden sam človek si nikaj ne pomore, ako mu drugi nepomagaju.

Vu jesenski sētvi prvi je ječmen, za tem dojde žito i na zadnje pšenica. Za to je potrebno ječmena i žito skim raneše posejati, da se još na jesen ubokorovi, jerbo na protulete fletno vu slamu vujde i nēma vremena se rezviti, tojest ubokoroviti. Samo tak moremo postiči, da nam sētva gusta i dobra bude.

Pšenica na protulete ima dosta vremena se ubokoroviti, jerbo samo majšu meseca vu drugi polovici počme vu slamu tirati, dakle ako i kesneše posejamo pšenicu, ona za to još dosta gusta i moćna bude. K tomu pak pšenica ako makar na jesen i slabeša bude, za to puno leži preterpi zimu, kak pak ječmen ili žito.

Dobro je, ako je samo moguće, jesensko silje vu vlagano zemlju posejati, najmre pak ječmena i žito. To pak tak moremo postiči, ako zemlju pred sētvom barem osem ili četrinajest danov predi s oramo. Moći je to i s hengerom napraviti, ali to već je nē tak naravno i dobro.

Sētvu pak ako smo samo kak mogućni s mašinom moramo obaviti, jerbo s mašinom posejana sētva puno više vala i navēk je bolša, kak ona, koju sa rukum posejaju.

S mašinom vnoge semena moremo prešparati, to pak je vu dnešnji dragoti nē sve jedno, k tomu pak sētva je za to navēk dosta gusta. S mašinom sējano zrnje jednako dojde vu zemlju, poleg toga i zemlja se jednako snuca. Zrnje vu jednim vremenu zide vun, silje vu jednim vremenu se do zreli, jerbo seme jednako gliboku je došlo vu zmlju.

Sa rukum sējano seme nekoje niti ne dojde vu zemlju i toga smo kvarni. K tomu pak takva sētva na falate je rētkā, na falate pak gusta. Jedno zрно fletneše zide vun, kak drugo, jerbo jedno je gliboku došlu vu zemlju, drugo pak čisto plitvo. Poleg toga onda nemore se jednako sētva rezvijati i vu jednim vremenu do zreliti.

Poleg svega toga pak nam naj silneše delo to bude, da seme skim predi vu zemlju dojde, makar ovak ili onak.

Nesmemo se samo vu letošnji plod za ufati, jerbo je puno bolši bil, kak lanjski, neg briniti se moramo i za kletu, jerbo to je navēk Bogu vu rukaj kakov plod dobimo. Jedno leto više, drugo pak menje zraste. Denes nē je moći na to misliti, da letos mi je tuliko zraslo, da i na kletu budem dosta imel. Nē je to tak, jerbo što više zrnja ima, kak mu je za njegvo hižu i gospodarstvu potrebno, onu mora orsagu prodati i zvišešega nišči nesme imeti. Opet dojde rekviracija, da orsag dosta zrnja prebavi za soldačiju i za ona mesta, gde droben žitek ne raste. Grdo bi to bilo, da bi jeden, vu ovim bojnim vremenu, kad svi jednako moramo terpeti, svega pun bil, drugi pak bi od glada vumiral. To nesame tak biti, niti pak orsag ne bude to dopustil. Orsag za svakoga jednako se mora briniti.

Za domovinu svi jednako moramo terpeti i jednako vojvati, ako hoćemo svoje blagu od neprijatelja za braniti. Kruh nam

je prvi i već samo s bog toga tršiti se moramo sviskupa da nam dosta zrasle i da ga ovim lèpim orsagu nišci nebude ga stradał.

Pèl do bi si morali zeli od nemcòv, gde niti jeden koračaj zemlje prazne ne ostane, neg sve je za sèjano. Bormeš prinás još na hiljada mekotih praznih ostane. Kuliko bi još tam kruha moglo zrasti. Samo da još i denes su prinás tak čudnovati ljudi, koji tak misliju: Ja dosta imam, za drugoga pak me je nè briga. Koj tak misli, on nèma dušu niti prama domovini, niti pak prama bližnjemu.

### Dogodjaji na bojnóm polju.

Vihri, dèzdj i mrzlo vrème je došlo septembra meseca na zapreku našim soldatom. Razmi se, da zločesto vrème nèje vugodno na bojnóm polju, jerbo nemoreju se šeregi tak gibati, kak po lèpim vremenu. Najmre pak sad je nè vugodno takvo vrème našim vojnikom, kad žurno proganjaju pred sobom prestrašenoga neprijatelja. Jedna stran naših šeregov prek velikih močvarah proganja neprijatelja, po močvarah pak po lèpim vremenu mašerati je teško delo, stèm bolje pak po zločestim. Itak lèpi uspjeh su postigli naši i to samo našim terplivnim vojnikom moremo zahvaliti. Ne poznaju truda, nè glada, neg podjednoma i neprestalno napreduju, da i zadnjo bitku slavno zadobiju. Već su i do vezda orijaški uspjeh postigli, jerbo ruskoga šerega na četiri strani su reztrgli.

Jeden ruski šereg dalko na sevrn Riga varaša i morskó postajališce brani, jerbo ov put pelja vu ruski glavni varaš vu Sèntpètervar. Drugi pak oko Vilna varaša se skuplja, kojega su rusi već na polspraznili. Tretji od Brest Litovska retirera proti Moskvi i sdvojeno beži i brani se vu velikih močvarah. Četrti pak od ovih močvarah na poldan na hataru Ishodne Galicije je vu veliki stiski i vlece se pomalem vu Rusiju, proti Kiev varašu. Tak je reztrgjena ruska vojska, da jeden šereg drugomu nikaj nemore na pomoć biti.

Nemci s med četiri šeregov oko Riga i Vilna varašov svojom močjom tešciju dalje ruse, proti Moskvi bežećega šerega pak s našom pomoćjom tiraju. Pri Riga varašu dvè važne pozicije su nemci za dobili, oko Vilna varaša pak podjednoma bijeju ruse i sveju pozicijah su je pretirali. Grodnó glasovitnoga festunga zadobili su nemci i došli su do Nyemen vode, koju su već na više mestah prek stupili. Po močvarah pak nemci, magjari i austriancani tiraju pred sobom ruse.

Po slavnih severnih bitkah genuli su se naši šeregi i vu Ishodni Galiciji i kak to već znamo, predrli su ruskoga fronta pri Ziota-Lipi. Od pollam snó već opet slavne bitke zadobili. Četiri šeregi tešciju ovdí ruse. Puhallo generala šereg, koj je Luck festunga zadobil, dalko po ruski zemlji hodi. Böhm Ermolli generala šereg zadobil je Brody varaša i stisnuł je vun ruse iz Galicije, nazadnje pak je prevzel Dubno ruskoga festunga. Bothmer nemški general nazat je zadobil Tarnopola i Sereth liniju, nazadnje pak Pfanzer-Baltin generala šereg pri Bukovini je zmèšal ruske šerege.

Vu ovih bitkah vu tak hudi položaj su došli rusi, da su samo s jednom močnom offenzivom mogli vutji i s ovom offenzivom na jedni liniji malo su stisnuli nazat naše, ali na zadnje na čeli devetdeset kilometrov dugi liniji morali su rusi odvinuti i nazat se potecti.

Septembra meseca takodjer su već vnogo rusa polovili:

Septembra 1 ga	8250	rusov su vlovili
2 ga	5700	» » »
3 ga	3750	» » »
4 ga	10267	» » »
5 ga	4850	» » »
7 ga	4790	» » »
8 ga	8470	» » »
11 ga	1400	» » »
12 ga	2700	» » »
13 ga	1850	» » »

Sve skupa: 52,127 rusa su vlovili i k tomu 51 mašinpušku, više štukov, med kojimi su jednajst žmehki bili, su zadobili.

Sve ove slavne bitke veliki strah su zrokovale vu Ruskim. Najbolje Nikolajevič Mikloš nadhercega kriviju za sve i njega je poleg toga car vu Kaukazuš pretiral i sam je zel prek čele ruske vojske zapovedništva. Siromaški car malo pre kesno je došel. Šbite i bežeće ruske šerege već niti on nebude mogel zastaviti.

Doklam teške bitke trajaju na južnim kraju Russije, ov čas je Hindenburg opet malo splašil ruse tak i tam, gde su se nè nadjali. Njegov šereg je došel med Vilnom i Dünaburgom do one željeznice, koja ravno vu glavni varaš, Sèntpètervar pelja. S tèm činom je to napravil, da Vilna i Dünaburg nebudo dugo rusom vu rukah. Dünaburg s vun Riga varaša, zadnji močen festung je na ovi liniji.

Mackensen pak je na Pinsk liniji spolral ruske šerege, pretiral jih je iz sveju pozicijah i proganja je sad proti Pinskiu.

S vun ruskoga bojnoga polja niti francuzi, englezi i belgijanci nemoreju nikul, nikam. Za to neprijatelji engleze kriviju. Jeden drugoga potvarja, da ne zversava one dužnosti za koje se je vezal.

Na talijanskim bojnóm polju, talijani već ne vdiraju stakvom silom na čeli liniji, neg samo na jedno ili drugo našo poziciju, gde strahovine zgubičke imaju. To je kaštiga izdajnikom. Tirol je talijansko grobje. To jim treba.

Vu Dardanelli pak turćini na hiljada i hiljada neprijatelja su već postrelali i potopili njim velike ladje. Ovdí englezi i francuzi su ravno vu takvim položaju, kak su i rusi.

Na radaš pak je Bulgaria s jedinila se s Turskim orsagom i sad naši neprijatelji niti pomisliti nesmeju, da bi se Bulgaria odzaja navalila na turćine, kak su se talijani na nas. Bez Bulgarie pak antan tišti nemoreju Dardanelle i Konstantinopolja zadobiti.

### KAJ JE NOVOGA?

#### Pèšma iz Česke.

Leto nam se piše  
Devetsto petnajsto,  
Da ja tužen moram  
Iti v Česko zemlju.

Ta črna, mašina,  
Ka nas je peljala  
Vu Pilsenu gradu  
S nami je postala.

Da ja tužen moram  
V Česko zemlo iti,

Tam su nas čekali  
Te doktori mladi,

Zenu v Megyimorju  
Staviti v žalosti.

Ki su nam tam odmah  
Vizitu držali.

Draga moja žena  
Nemrem govoriti,  
Da ja tužen moram  
V Česku zemlju iti

Te doktori mladi  
Su nas pregledali,  
I v marškompaniju  
Su nas sve poslali.

Da ja, tužen moram  
V Česku zemlju iti,  
Svoju dragu ženu  
V žalosti staviti.

Vu Marškompaniji  
Dva dni smo čekali,  
Na talijansku meju  
Mam su nas poslali.

Budem si izgledal  
Vu to sivo nebo,  
V žalosti bum stavil  
Megyimorje malo.

Na taljanskoj meji  
Bumo se borili,  
Či nas Bog pomore,  
Kaj je predobili.

V Serbskoj zemlji moral  
V tugi sprevoditi,  
Vezdaj pak sam moral  
V Česku zemlju iti.

Taljanski vojniki  
Jako se bojiu,  
Ar magjarske čete  
Hrabro skup držiju.

Ve sam pak ja moral  
V Česku zemlju iti,  
Gde se mora vnogi  
Človek žalostiti.

Prvi Ferenc Jožef  
Vu Magjarskoj zemlji,  
Božek ga pozivi,  
Kaj se on namiri.

Vu tu Česku zemlju  
Ve smo se dpeljali,  
Vu Pilsenu gradu  
Z cuga doli stali.

Ve nam Bog pomori  
I nemškoma caru!  
Tulikaše tomu  
Turskomu cesaru!

Vu Pilsenu.

Hajdarovics Janoš.  
Zugsführer iz Bottornya.

### — Joffre na talijanskim frontu.

Joffre francuzki general i vodja pohodil je talijanskoga kralja V subotu s kraljom i Cadoruom pogledal je talijanskoga fronta od Montfalcone- do Görzkoga mosta. Kak talijanske novine pišuju, čelo druživo vu nevarene položaj je došlo proti Montfalconi, jerbo je ravno pred naše stuke došlo, koji su strahoviten ogenj metali na talijane. Žurno su se svi spravili odonut i Joffru nè je bilo veći volja još jedenput na front iti, neg vnedelju se je nazat od eljal vu Francuzko.

Joffre je za to hodil vu Talijansku, da vekši šereg dobi na pomoć vu Francuzku ili pak vu Dardanelle. Kak se vidi, naši neprijatelji jako su vu hudim položaju i jeden od drugoga pomoć zahtèva.

— Kaj zahtèva Srbia? Srbski kormán opet je zapisnika poslal našim neprijateljóm vu kojim opet svakojačke stvari zahtèva. Vu zapisniku tak govori, ako bi Srbia presiljena bila Macedoniu odpuštili, onda na mesto ovoga imanja moraju ji Dalmaciu i Albaniju dati i to odmah.

— Nemci fletno i dobro dèlaju. Giovanni vu jedni novinah piše od srbskoga položaja, najmre pak od bulgarskoga i turskoga saveza:

— Nemci — veli Giovanni — dobro i fletno dèlaju. Vu ovi minuti tak stoji polczaj, da antant je sgubil Ameru. To veći svèt zna, najmre pak magjari, koja veći neće spenezi i smunicijom podpirati antanta.

— Proganjanja rusov. Pri Ziota-Lipa su predrli naši rusku liniju i stèm su opet jedno veliko i odlučno bitku zadobili, čete naše odmah su počele napredovati proti Strypa i prek Strype doše su već do Sereth vode. Hoffmann magjarskoga generala šeregi još od avgustuša meseca zadnjih danov višepul su sbili ruse i s velikimi kunjští došli su do Strypa linije. Zavanicu, to je jedna važna pozicija, šturmum su zavzeli. Neprijatelj probal je proti se staviti, ali nazadnje s velikim sgubičkom moraj je pozicije ostaviti. Septembra šestoga na pet mestih

su naši prek Strypa vode vdri, na koji su rusi sve moste spodri. Na drugi kraj vode počeli su naši proganjati ruse i tak su došli tijam do Sereth zvane vode.

Kak i vu Rusko Polskim, tak ovdi rusi sve vuništiju kud ideju. Sva sela požgeju, marofe meline, takodjer sve moste vu zrak spustiju. Na večer i ponoći čele okolice se vidiju vu plamnu.

Kakve stuke i kanonere imamo, to sami ruski oficiri prepoznaju. Jeden ruski oficir je rekel pred jednim popom; »Po večte vi, kad se s magjarskimi oficiri perve zidete, da mi ruski oficiri, koji več dvanaest mesecov stojimu vu ognju, još smu ne niti jedenput vu takvi pogibelji bili, kak ovu zadnjo vréme, kad su magjarski stuki počeli pokati. Rečite njim, da je svi skupa damo pozdraviti!«

Tak govoriu ruski oficiri od naše soldačije, kak da niti nebi neprijatelji bili. Dika je to nam i našim slavnim vitezom, da je neprijatelj sam tak lépo hvali i diči. Istina je to, da ne ga magjarskomu soldatu para na světo.

— **Osemdesetosem iz ruskoga sužanstva.** Osemdesetosem magjarski vojniki vušli su iz Taskenda, koje mesto dalko vu Azsiji leži. Mednjimi je jeden kapitan i dr. Heiner György regimentsdoktor, kojega su rusi iz Przemysla sobom odirali. Dr. Heiner je lista pisal ženi, da srečno su došli vu Teheran, koj varaš pak je vu Perzsiji. Osemsto kilometrov su napravili pešice i vnojo su terpeli, jerbo rusi tijam do Perzsije su je proganjali. Javili su se pri tamnošnjim konzulatušu, koj jim je odmah stana dal i odredil njim je da moraju tam ostati. Nadalje piše, da svi su zdravi, samo radi bi znali, kad budo mogli dimo dojtii.

— **Pozsonyski honvédi dvě zastave talijanske su dolj zeli iz jedne cirkve.** Pozsonyskoga honvédszkoga regimenta jedna patrola septembra 5-ga spazila je na pontafelinski cirkvi dvě talijanske zastave. Zipovednik patrola postal je jednoga kaprola i dva honvéde k cirkvi, koji su iz visokoga turna dolj zeli zastave, koje su ravno takve, kak talijanski regimenti imaju. Ovi tri sami su se javili na nevarno službu i za to svi tri su sreberne medalje dobili.

— **Kuliko mrtvih i pležeranih imamo vu dnešnjim boju?** Od početka boja vnoigupat smo sgunjavali, da kuliko mrtvih more biti vu ovim stahovitnim boju i kak su pležerći. Nemci su sad od devet mesecov složili statistiku iz koje vidimo, od stotine kuliko je mrtvih, kuliko je pležeranih. Poleg ovoga računa devet mesecov od stotine pležerčov 88 5/8 % je nazat vu službu stupilo, 96 % je tak pležeranih, da su više ne mogući soldačko službu zveršavati i samo 19 % je mrtvov. Spustili su pak i takve vun, koji su potlam ozdravili i sami se nazat javili. Dakle s med sto pležeranih osemdeset i devet ozdravi, devet više nemore službu zveršavati i samo dva vumerjeju.

— **Zeppeliní dvě sto hiž su vuništii vu Londonu.** Nemski Zeppeliní tripud su odelati do Londona i s bombami veliki kvar vu napravili, najmre pak vnojo privat hiž su vuništii. Vulice čeli dan su pune bile s narodom. Poglavarstvo, da stanovnike potiši, soldačke bande je poslato vun, koje su čeli dan igrate po vulicah. Putniki povédaju, da Zeppeliní samo vu

Londonu su dvěsto hiž vuništii, vu Jermutho pak osemdeset.

— **Idu naši bataljuni proti Minsku.** Vu Ishodni Galiciji svelikom silom i močjom su se rusi na naše navalili, da stém pomoreju onim ruskim šeregom, koji su na severu vu jako hudim položaju. Rusi su stém svoj cilj ne postigli, barem dan na dan friške rezerve dobiju. Rusko napreduvanje nasi su zastavili na štripa—szereth—ikva liniji. Rusi su sad vu Volhyni probali naše nazat stisnuti, ali kervavu bitku su zgubili. Poleg toga naši regimenti pri Kobrinu su opet se genuli na sever i neprestalno ideju proti Minsku.

— **Slavna bitka pri Lodinut klanjcu.** Septembra petnajstoga na tirolski granici opet su počeli talijani strahovitno iz štukov štrélati na naše pozicije, ali čisto za badav. Štrélanje još i drugi dan je trajalo.

Vu Lodinut klanjcu navalili su se naši na talijane i od Findenig-Kogel brega na jug sve talijanske pozicije su zavzeli. Kre morja talijanski kanonéri podjednoma štrélaju od Javorce, do Tolmeina. Strahovitno su počeli opet municiju frackati. Na Vrsce bregu jedno šturmu su naši kervavo sbili nazat i čeli bregi su stali pred našimi šanci iz talijanskih mrtvih.

— **Bulgaria proti srbom i grkom.** Kambana velike bulgarske novine pišeju, da bulgarci na Balkanu jedno veliko i slobodno Bulgariu moraju složiti. Bulgaria slobodna mora biti od Rusije, to pak samo tak more postići, ako odmah sablju zmekne vun. Bulgaria s nami i s Nemškom savez mora napraviti. Bulgaria nemore se denes Romaniom i Srbom naravnati, ali priliku ima svoj račun s ovimi napraviti, pokel-dob rus i njegovi saveznici tak su bili i tak su spotrli, da sami sebi nemoreju pomoći, ne da bi drugim. Bulgarcom došla je prilika i to nesmeju zamuditi.

— **Veliki englezki zgubiček pri Dardanelli.** Englezi su prijavu tojest iskaz dali vun iz kojega se vidi da su već strahoviten zgubiček imeli tam. Samo od australianskih regimentov već kak polovicu su već turske puške i turski stuki pokosili.

— **Bregi iz talijanskih mrtvih.** Na Tolmeinu opet je strahovitno krvna bitka bila. Sedem regimentov su talijani tirali na breg vu segurno smrt. Naši kak i navéke pustili su je tak dalko, kak je samo moći bilo. Kad su na naj lépsim cilj došli, sprožile su se puške, mašinpške i dobro skriti stuki i na stotine talijanov je odmah dolj opalo. Talijani iznenada su dobili tak silen ogeoj i od velikoga straha divjo su pobejii. Kad je bitki konec bil, naši su ober jezero mrtvih na brojili pred šanci i drot-natami ploti. Dvajsti sedmi talijanski pešički regiment je bil naj nesrećneši, jerbo čeli se je skorom vuništii. Koji su živi ostali od ovoga regimenta, one su talijani vu tréne rezedelili.

— **Rusi plašiju Bulgariu.** Ruske novine serdito spotaju Bulgariu zakaj se je naravnala s turčinom. Novoja Vremja novine stém plašiju Bulgariu, da Rusija nigdar nebude to zabila i vre si srčbu zverši nad Bulgariom, zakaj je k nam se prekl-opila i zakaj pomaže braniti Dardanelle. Rusi nebi nikaj proti tomu rekli, ako bi Bulgaria sabljom vu ruki za dobila enozs-midai liniju, ali na to su preveć serditi, zakaj je nagrado zela od turčina i stém se je oči-

vestno k onim prekl-opila, koji su denes Rusiji neprijatelj.

Bulgaria već jako dobro pozna ruse i dobro zna, da samo tak more nekaj dobiti, ako se s nami i s našimi saveznicima sklopi. Spotrta Rusija vnojo svega je obečala već Bulgariji, ali za vezda još nikaj ne je dala. Turčini pak su bez krvi odпустиili on falat zemlje Bulgariji, kaj njo ide.

— **Šest tijejnov stari mrtvi pred talijanskimi pozicijami.** Vu Ledro dolini još augustuša meseca kervava bitka je bila. Od tri stranih su talijani navalili se na Landsturmare, koji su se izbilja krasno sponašali i talijanske alpire kervavo sa nazat sbili. Talijani ostavili su za sobom blizu dvě sto mrtvih. Talijani su ne postavili mrtve, neg su je pred svojimi pozicijami ostavili. Još i denes se od naših šancov vidiju talijanski mrtvi. Razmi se da šest tijejnov stari mrtvi strahovitno duhu spuščaju po čeli okolici. Kak se vidi talijani snega čekaju, da je on pokrije.

**TABORSKA POŠTA.** Jako su nam lallo takve škatulje vu kojih 350 gramov moći poslati po taborski pošti. Sad več neje treba splatna šivati, jerbo takve škatulje, službenim napisom gotove se moreju dobiti pri Fischel Fulöp (Strausz Sándor) knjižaru u Csáktornya. Člena škatulji je 20 fillérov.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisanapisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fulöp (Strausz Sándor) knjižaric. Člena: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

## Molitva.

Tužna vura je vudrila,  
Naše sine v tabor dnesla,  
Bože! zdigni ruku tvoju,  
Blagoslovi našu vojsku!

Tužna vura hitro došla,  
Naše junake odnesla,  
Odišli su v Božje ime.  
Občuvati domovine.

Vu boju smo svi jednaki,  
Domovinu brani svaki.  
Molimo mi za vojnike,  
Ki su vrédni čast i dike.

Prosimo Majku Mariju,  
Našu vernu pomoćnicu,  
Da se pri sinu zamoli  
I pogledne z neba doli.

Sveti Štefan magjarski kralj  
Neprijatelje obladaj!  
Pomoz našim vu boju,  
Da tabora nezgubiju!

Odkupitelj Jezus dohri,  
Našim vitezom pomori  
Vu taboru vudne, v noći,  
Tak vu sreći, kak v nesreći!

Daj s čim predi ono vréme,  
Da se v srećih mir podigne!  
Ali Jezus! daj nam predi  
Protivnike prevladati!

Segovics Mihály.

## GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza . . . . .	Pšenica . . . . .	35—
Rozs . . . . .	Hrž . . . . .	26—
Arpa . . . . .	Jecmen . . . . .	28—
Zab . . . . .	Zob . . . . .	28—
Kukorica uj . . . . .	Kuruza suha . . . . .	24—
Fehér bab uj . . . . .	Grah beli . . . . .	38—
Sárga bab . . . . .	Grah žuti . . . . .	38—
Vegyes bab . . . . .	Grah zmešen . . . . .	38—
Kendermag . . . . .	Konopljeno seme . . . . .	50—
Lenmag . . . . .	Len . . . . .	50—
Tökmag . . . . .	Koščice . . . . .	42—
Bükköny . . . . .	Grahorka . . . . .	27—

## HIRDETMÉNY.

Alulirt kir. közjegyző ezennel közhirre teszi, hogy a Csáktornyai Takarékpénztár Részvénytársulat megkeresésére, 1915. évi október hó 4-ik napján d. u. 3 órakor, a Csáktornyai Takarékpénztár RT. hivatalos helyiségében 5 drb. 100 kor. névértékű terezovác-suhopoljei takarékpénztári részvény azonnali készpénzfizetés ellenében a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés ellenében közbejövetelem mellett eladatni fog.

Csáktornya, 1915. szept. 18.

**Isoó Victor**  
kir. közjegyző.

Nagyszerűen bevált a harcátérben küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

**fájdalomcsillapító bedörzsölés**

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-fele

**Horgony-Liniment.** capsici compos.

**Horgony-Pain-Expeller** pótléka.

Úvegeje K - 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-fele gyógyszerárban, Prága I. Ellésbatschtr. 5. Haponkénti szétküldés.

504 7-80

## STOCK-GOCCAC MEDICINAL

SZAVATOLT  
::: VALÓDI :::  
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK gőz-  
pároló telepéből Barcola

COGNAC-GŐZFŐZ-  
DE, ÁLLANDÓ HI-  
VATAL. VEGYI EL-  
LENŐRZÉS ALATT

512 13-55

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!



## Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**  
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cěnu. Koji treba cěli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cěpanoga suha bukova drva i lapora na vagu.

168 98-9

# A világháború

minden mozzanatá-  
ról a leggyorsabban,  
a legpontosabban, a  
legkimerítőbben tér-  
kép magyarázatokkal

# AZ UJSÁG

==POLITIKAI NAPILAP==  
értesíti az olvasóit.

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra K 2·80  
1/4 évre... K 8·—  
1/2 évre... K 16·—  
egész évre K 32·—

MEGREDELŐ CIM:

**AZ UJSÁG** kiadóhiv., Budapest, Rákóczi-út 54.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére költendő.

**Kiadóhivatal:**

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide költendők az előfizetési díjak, nyitlerek és hirdetések.

Telefon szám 34.

# MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.  
Fél évre . . . . . 4 kor.  
Negyed évre . . . . . 2 kor.  
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítattanak.

Nyitlitter petítóra 50 fillér.

Feladó szerkesztő:  
**ZRINYI KAROLY.**

Főszerkesztő:  
**MARGITAI JÓZSEF.**

Kiadó és lapnyújtó:  
**STRAUSZ SÁNDOR.**

## Az angol Hári János.

Kitchener lord sokáig hallgatott, de most annál többet beszél. A burok és feleségeik meg gyermekeik kegyellen hohérja bőségesen felhasználta szabad idejét a háboru technikájára, a stratégia és az ezekkel összefüggő tudományok tanulmányozására, s e tanulmányoknak nevetlen eredményeit a minap találta fel az angol felsőház lordjainak. Az antánthoz tartozó bohócok közül ő a legkómikusabb. Elleste az igazi humor titkát: a legvalószínűtlenebb és legnevelésesebb dolgokat, azzal a rendithellen flegmával elmondani, mellyel el akarja hitetni, hogy a beszéd komoly. A lord a leggyafurtabb mondókához a legünnepelesebb arcot vágja és így hasonlíthatatlan nagyobb hatást ér el, mint akármelyik más nagy angol humorista.

Beszéde három frontra irányul: a nyugatra, a keletre és a gallipoliira. Meg kell hagyni, hogy a nyugati hadállásokra vonatkozó jelentése a legsikerültebb. Itt a szónok öngunyolódása hihetetlen magaslata emelkedik és évtizedek után is nagyra fogják becsülni a lordnak azt a kedves helyzet képét, melyet pusztíthatatlan eredeti vidámságjal az oroszoknak a nagy világháboruban szenvedett kudarcáról ad. Hallgassuk csak meg! Az orosz hadseregek veresége, egész Lengyelország és egy csomó várral védett orosz kormányzóságok elvesztése a német hadvezetés példátlan tehetetlenségének következménye. Csak a szövetséges központi hatalmak stratégiája vitte az orosz-

kat abba az »irigyléseméltó« helyzebe, hogy »mesteri visszavonulást« mutathassanak be a világnak. A központi hatalmak hadvezérei eléggé rövidlátók voltak oly »parlagon heverő« területeket, minő Varsó és Lodz, birtokukba venni és az ellenségtől kiűrtett várakba bevonulni. Ha Hári János lord szivesugalata szerinti valódi stratégiák lennének, úgy nyugodtan bevárták volna, míg a muszkák Budapestre, Bécsbe és Berlinbe érkeznek és helyesebben cselekedtek volna, ha a hadjáratot elveszítik, mintsem hogy megnyerik. Ugy kell lenni, hogy igazán nagy hadvezér nem nyer csatát, hanem szándékosan elveszti és megragad minden alkalmat, mellyel visszavonulásban való művészetét megmutathatja. Ha a győző eléggé mélyen halott be az országra, úgy körülkerítik és megsemmisítik.

Nincs kifogásunk az angol tábornagy e stratégiai alapelvei ellen, hadd teljék bennök kedve, csak azt nem értjük, hogy maguk az oroszok egészen másképp fogják fel helyzetüket. Ha nem úgy volna, nem volt-e a cárnak leghallatlanabb baklövése, hogy mint bámulatreméltó orosz sikerek szerzőjét, Nikolájt, elkergette és ő maga vette át az orosz vereségek fölötti parancsnokságot? S nem sajnálatos e, hogy Kitchenernek nem adtak módot arra, hogy a cárnak katonai tanácsokkal szolgálhasson? Az antánt egyeb hadvezérei már amugyis Hári János lord elve szerint hadakoznak. Franck tábornok például »tizenegy divízióra rugó megerősítésével« csendesesen fekszik a lövészárokból és a legkedélyesebb nyugalommal tölti idejét, mert az angol hadsereg »dicslényét«

semmiféle győzelem kedvéért kockára tenni nem akarja.

Nem tudjuk, minő arcot vágta a felsőház lordjai, amikor Hári János lord előadta háborus anekdotáit. Hangosan felkacagtak talán? Vagy akad-e köztük valaki, aki a bolond beszéd hallatára az angolok halhatatlan költőjének: Shakespeare-nak szavait döbrögte a nagy humorista fülebe: »Dobjátok le a lépcsőn! Nem állhatom ki az ilyen nagyszájú himpellért!«

## K Ü L Ö N F É L É K .

### Muraközi dal.

Megyek én is a csatába  
Szép vidékem oltalmára,  
Hol fölnevelt édesanyám  
Muraközi kedves rónán.

Megyek én is a csatába  
Magyar Hazám oltalmára,  
Melynek egyik szögletébe  
Van Muraköz szép vidéke.

Megyek én is a csatába  
Szabadságunk oltalmára  
Mely nélkül biz' nincsen élet  
Bárki bármit is beszélhet.  
Megyek én is a csatába  
Lengyelország szép tájára,  
Ütni-veni a nagy medvét,  
Hogy elvegyék a gaz kedvét.

Megyek én a nagy csatába,  
Hogy már egyszer valahára  
Szálljon Hazánk két oldalra  
A győzelmet hozó béke.

**Hj. Szivoncsik Antal.**

## Akaratlan vallomás.

Irta: Mende Péter.

Színész volt és ideális. A társulat minden tagja szerette, de különösen a férfiak imádták az ő kis drámai szendvickeit. Ha Ertysz Emilia neve künn volt a színpadon, nem hiányoztak az előadásról a városka ifjai sem. Óriási ovációkban részesítették, míhely megjelent a színen és virágok öbzével lepték el, ha lejártszta finoman poánozott szerepét. Mindenkit elragadtatottságával és játékaival egyaránt. A direktor el nem engedte volna, ha mindjárt háromszor annyit gáztit kér is. De ő nem kért. Megelégedett annyival is. Ebből kifolyólag gonosz nyelvek aztán áská lödni kezdtek. Eleinte csak sugdolóztak, később már hangosan beszéltek róla a háta mögött.

Pedig szegény lány nem adott rá okot. Még a virágokat is mind ott hagyta a színházban. Ha kérdezték, miért nem viti haza, csak annyit mondott:

— Én csak itt vagyok színész!

Nem járt hozzá senki látogatába, mert általánosságban el volt terjedve róla, hogy nem fogadja mániában szenved. Édes anyjával lakott egy szép zűd zsalugáteres házban, melynek méla csendjét édesanyja kötöttjének méla sercegése, vagy pedig erősebb drámai szerepek tanulása közben az ő édesen csendő hangja zavarta meg. Most is egy darab főszerepek tanulmányozásába van elmerülve és szinte izgatottan fordul az ajtó felé, mint aki nehezen vár valakire.

Végre szólt az utcai kapu rágatócs cseengtije. Hirtelen felkelt helyéről és sietett az ajtó felé. De amint odaért, abban a percben kinyílt az s rajta egy szerényen, de azért elég csinosan borotvált képi szőke fiatal ember lépett be.

— Kortay Zoltán vagyok — mutatja be magát, — a »Törvénytelen« szerzője.

— Hozta Isten Kortay ur! Megengedi ugyebár azt a szerénytelenséget, hogy Önt ma, holmi felvilágosítások megadásáért idefárasztottam. De oly fontosak azok, hogy a szerep gondos tanulmányozásánál nem nélkülözhetem. Foglaljon helyet. Aztán belemertültek mindanketten a szerep boncoigatásába.

Ezután a látogatás után többször, később mindennap találkoztak a próbán. Az előadás pedig szép sikerrel koronázta mindkettőjük fáradozását. Emilia Kortaynak tulajdonította a sikert. Kortay pedig Emiliának. A közös siker még erősebb fűzte a két, még fiatal és ideális eszmékért rajongó lelkét. Sokszor egy ideális eszmen elvitatkoztak órákon keresztül. És egyszer ily vita megnyerése céljából, mivel éppen a szép nemről esett szó, Emiliát választotta mintául.

— Én nem vagyok szép, — utasítja vissza Emilia. — Miért vesz épen engem mintául? Leány vagyok én is, mint a többi más. Nincsen bennem semmi különös! Ami van, talán észre sem veszem. Elég, ha más látja bennem. Hogy szép vagyok, ha mondja valaki, csak elrontanak vele. Nem magamé az sem, mert leányunk születtem. Az óvé vagyok teljesen, kiről álmodozom s ha őt bemutatom

magának, megismer benne engemet. Hallgasson reám!

— Ha hosszú éjjeleken álmatlanul hánykolódom ágyamon, lefogom kezemmel a szemem és így ébren szövék róla fényes álmokat. Ott áll előttem, hosszú hullámos szőke frizije oly édes összevisszaságban hevernek fején és némelyik magassan dől nyílt, magas homlokára. Világoskék szemével oly édesen néz reám s ki engedti olvasni belőlük, hogy szeret. De nem tudom, én vagyok-e az, kinek azok a tekintetek szólnak. Ő nem cáfolja meg szívemnek kételyét, csak néz reám, és néha ajkain egy kis mosoly fut át. Gunynak tartom és e gyau oly rosszul esik nekem, feltenni arról, akit szeretünk, hogy csak játékok tüz velünk, a legnagyobb kín. Elfordulok, hogy ne lássam, mégis mindenütt ő, csak ő van jelen!

— Megjelenik hivatlanul s kéréssemre nem távozik! Arcvonásai határozott férfijellemre valának. Járása feszes és hatalmas melle nem épen daliás természet előnyösebbnek tünteti fel. Oh hányszor vágytam arra, hogy csak egyszer hajthassam fejemet szíve fölé. Annak dobogása engemet örökre elringathatna és boldog lennék mellette még holtan is.

Itt elhallgatott. Látszott rajta, hogy szívből beszél. Kortay nem akarta közbeszólással zavarni. Tudta, hogy folytatni fogja és közbeszólás helyett elismította homlokára dőlő haját. Emilia mély lélekzetet vett és folytatta:

— Olyan ember nincs is talán az életben, amilyennek őt képzelem. Lehet hozzá hasonló, de

## GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza . . . . .	Pšenica . . . . .	35—
Rozs . . . . .	Hrż . . . . .	26—
Arpa . . . . .	Ječmen . . . . .	28—
Zab . . . . .	Zob . . . . .	28—
Kukorica uj . . . . .	Kuruza suha . . . . .	24—
Fehér bab uj . . . . .	Grah beli . . . . .	38—
Sárga bab . . . . .	Grah žuti . . . . .	38—
Vegyes bab . . . . .	Grah zmešen . . . . .	38—
Kendermag . . . . .	Konopljeno seme . . . . .	50—
Lenmag . . . . .	Len . . . . .	50—
Tökmag . . . . .	Koščice . . . . .	42—
Bükköny . . . . .	Grahorka . . . . .	27—

## HIRDETMÉNY.

Alulirt kir. közjegyző ezennel közhírré teszi, hogy a Csáktornyai Takarékpénztár Részvénytársulat megkeresésére, 1915. évi október hó 4-ik napján d. u. 3 óraker, a Csáktornyai Takarékpénztár R.T. hivatalos helyiségében 5 drb. 100 kor. név-értékű terezo-vác-suhopoljei takarékpénztári részvény azonnali készpénzfizetés ellenében a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés ellenében közbejövetelem mellett eladatni fog.

Csáktornya, 1915. szept. 18.

**Isoó Victor**  
kir. közjegyző.

Nagyszerűen bevált a harcátérben küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

## fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

**Horgony-Liniment.** capsici compos.

**Horgony-Pain-Expeller** pótléka.

Úvegje K — 20, 140, 3—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5.

Haponkénti szétküldés.



## STOCK-GOCHAC MEDICINAL

SZAVATOLT  
VALÓDI  
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK gőz-  
pároló telepéből Bareola

COGNAC-GÖZFŐZ-  
DE, ÁLLANDÓ HI-  
VATAL. VEGYI EL-  
LENŐRZÉS ALATT

512 13—05

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!



## Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**  
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cěnu. Koji treba cěli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cěpanoga suha bukova drva i lapora na vagu.

## A világháború

minden mozzanatá-  
ról a leggyorsabban,  
a legpontosabban, a  
legkimerítőbben tér-  
kép magyarázatokkal

## AZ UJSÁG

==POLITIKAI NAPILAP==  
értesíti az olvasóit.

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra K 2·80  
1/4 évre... K 8—  
1/2 évre... K 16—  
egész évre K 32—

MEGREDELŐ CIM:

AZ UJSÁG kiadóhiv., Budapest, Rákóczi-út 54.